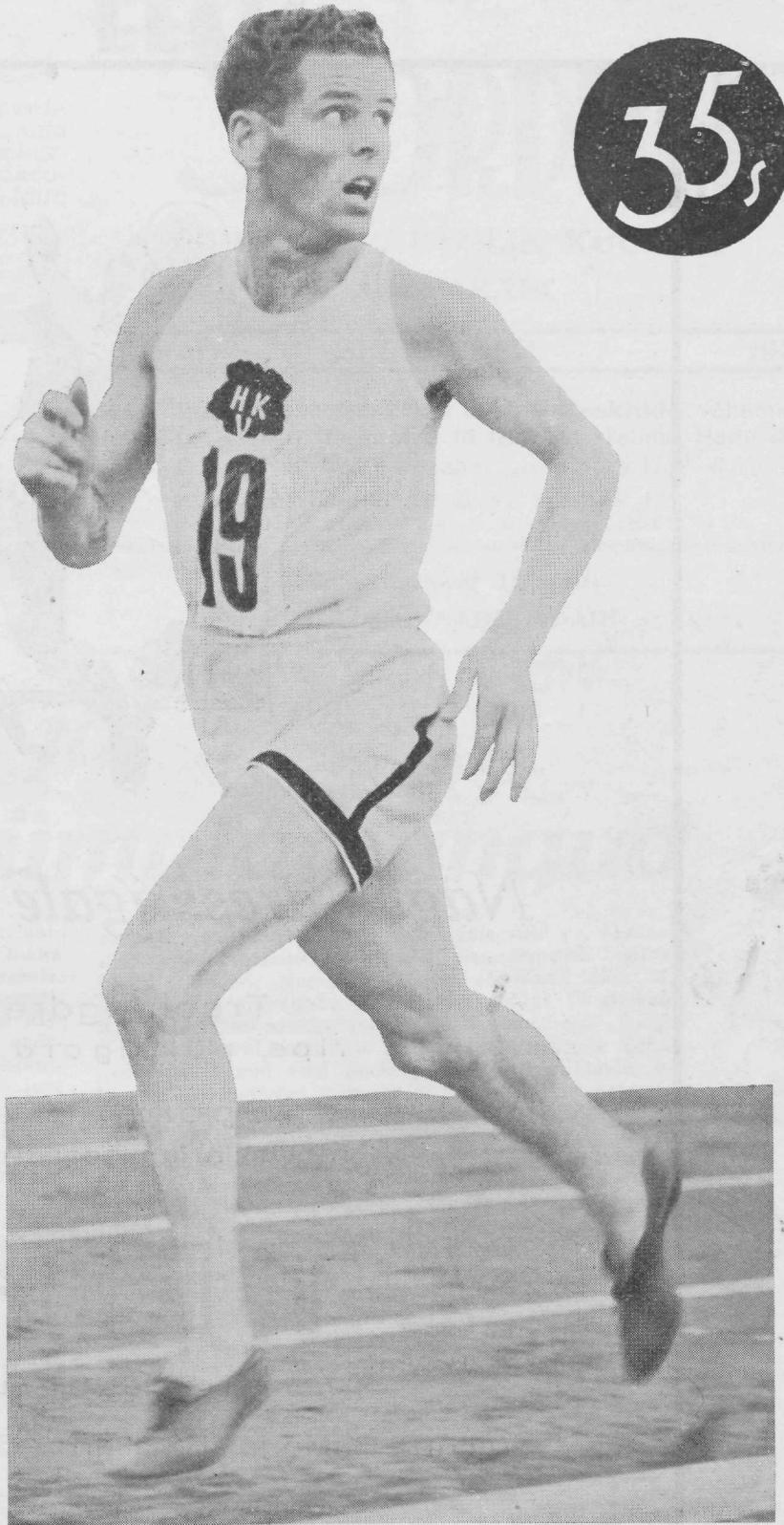

EESTI

35s

PORDILEHT

Nr. 9

SEPTEMBER

1939

Näigus dress igale sportlasele!

Treeningdressiks:
rips, püksigord ja baika

Spordipüksteks;
moleskin ja pleegitatud riie nr. 813

A/S TEKLA

riidekauplused:

Tallinn: S. Karja 15. Pärnu 6. Estonia puistee 11

Haapsalu, Kuressaare, Mustvee, Pärnu, Petseri, Narva,
Rakvere, Valga, Viljandi, Võru

E. Spordilehe käesoleva numbriga kaanepildil on toodud maailma parim pikamaajooksja Taisio Mäki. Tema nimel on maailmarekordid 5000 ja 10000 m ning 2 ja 3 miili jooksudes. Juba nüüd õhvardab ta oma varju jätta Paavo Nurmi.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

20. AASTAKÄIK

Nr. 9

SEPTEMBER

1939

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Kesklüüdi väljaandel iga kuu 5. päeval. Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 kr., 1/4 a. 1 kr.

Välismaale aastaks 6 krooni, 1/2 a. 3 kr., 1/4 a. 1 kr. 50 senti.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postikontorites ja ajakirjanduse kontorites

Üksiknumber 35 senti.

Toimetaja: AADU ADARI.

Õõjapilved ja olümpiamängud

Kesk-Euroopas on tekkinud sõjapilved, mille paisumise ulatus on teadmata. Nad võivad maha sadada kitsamas piirkonnas või kanduda laiemale. Fakt on vähemalt see, et neli tunnustatud spordiriiki — Saksa, Poola, Briti ja Prantsuse — on kistud sõjalisse tegevusse, mis oma hoobi annab ka spordile. Euroopa kriis, mis osaliselt embab ka ookeanitaguseid maid, on puhkenud sõjaliseks konfliktiks just n.-ü. olümpiamängude eelõhtul. Kui juba viimaste, s. o. Berliini olümpiamängude eel valitses kartus, et sõjakas meeleolu riikide vahel võib need nurja ajada, siis nüüd, Helsingi olümpiamängude ootel, on olukord tunduvalt täbaram. Mõistagi ei taha meie ette rutata sündmuste käigust, vaid soovime koos enamiku inimkonnaga tekkinud sõjapilvede peatset hajumist, kuid nende nüüdsetki halvavat mõju olümpiaideele ja spordiarengule ei saa siiski jätta märkimata kas või ainult mõõdamines.

Esialgul võime suure rahuldusega lugeda Helsingi olümpiamängude korraldava komitee esimehe J. V. Rangelli seletust ajalehtedele, et Soome jätkab olümpiamängude ettevalmistustööd hoolimata sellest erakordselt seisukorrast, mis maailmas on tekkinud, kuna soomlased mängude korraldajatena pole leidnud küllaldaselt kaaluvaid põhjusi hoogsalt arenevate ettevalmistustööde katkestamiseks. Nii jätkab Soome ka olümpiapäasmete müüki ega pole seoses pinevusega Euroopas muutnud ühtki varem antud korraldust.

Kui nüüd lasta end mõjutada sõjapsühhoosist ja siiski oletada kõige halvemat, tekiks kohe küsimus, mis saaks siis mitte üksnes olümpiamängudest, vaid kogu maailma spordiliikumisest. Kogemused Maailmasõja päevilt näitavad, et sõda ei suuda lämmatada spordiliikumist, kuigi ta talle annab raskeid hoope. Maailmasõja ajal jätkati sportimist ja võistluste korraldamist isegi sõdivates riikides, kuigi seejuures piiratud kujul.

Parem oli olukord neis riikides, kes said jääda neutraalseteks. Näiteks Skandinaavia riikide blokk. Rootsi, Norra ja Daani arendasid sõja ajal omavahelist sportlikku läbikäimist veelgi tihedamaks. Ka Ameerikas arenes sport endist rada.

Tänapäeval on Põhja-Euroopa neutraalsete riikide grupp laienenud veel Soomele ja Balti riikidele, kes kokku moodustavad n.-n. Balto-Skandinaavia neutraalsete riikide grupi. Seda gruppi ei tohiks Kesk-Euroopa sõjaline seisukord rängasti puudutada, mispärast elu neis riikides peaks edasi voolama enam-vähem püsivaks vajaduseks hoolitsemine kehalise kasvatuse rindeil pulseeruks tegevus peagu muutmatu tempol.

Edasi on arvata, et Euroopa tulepesast merede ja ookeanide kaudu lahutatud maid mõjustab tekkinud kriis samuti ainult väikesel määral. Tagantjärele, kuid eelkõige: isegi sõdivates riikides jääb nende endi huvides püsivaks vajaduseks hoolitsemine kehalise kasvatuse eest, niipalju kui vähegi on võimalik muutunud olukorras. Olukorra stabiliseerumisel nad, võib-olla, jätkavad isegi läbikäimist teiste spordiriikidega, kuigi ehk takistatult.

Kokku võttes: kehaline kasvatus ei lämbu sõjasuistusse.

Tulles olukorra juure Eestis, peab ütleva, et ka meil ei tohiks palju muutuda. Kasvatustöö peab edasi arenema, töötama peame seniselt edasi. Eelkõige peame säilitama rahuliku meeleolu nii nagu seda nõuab ka sportlik distsipliin.

Kesk-Euroopa olukord ei saa meid alarmeerida ka rahvusvahelise läbikäimise suhtes. Sportlikud sidemed Kesk-Euroopaga olid meil nii-kui-nii juhuslikud ja lõdvad. Tihe oli läbikäimine ainult Soome, Läti ja Leeduga ning vähemal määral Skandinaavia riikidega. Edaspidi võib läbikäimiste rinne meil koguni laieneda,

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

MEISTERFOTOGRAAFID

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

seda eeskätt Skandinaavia riikide arvel. Sportlike sidemete lõtvumine, võib-olla koguni katkemine Kesk-Euroopa ja Skandinaavia vahel sunnib vahest viimast tühja koha täitmiseks pilku pöörama Balti riikide poole. Sel puhul oleks Eesti vahest isegi eelistatud olukorras, meie sport on real aladel tugevam ja küpsem lõunapoolsete naabrite omast. Nii et meile saabub ehk koguni õitsvam aeg. Selles on aga meil endil palju korda saata. Meie spordi keskorganisationsioonide ülesanne oleks juba nüüd alustada suurema läbikäimise taotlemist Skandinaavia riikidega, sõltumatult isegi sellest, kuidas arenevad sündmused meist lõunapoolses Euroopas.

Veel edasi arutades ei ole veel põhjust pessimistlikule seisukohale asumiseks ka Helsingi olümpiamängude õnnestumise suhtes. Juba läinud aastal deklareerisid soomlased (eelaimdus Euroopa kriisi halva pöörde võtmiseks oli juba siis olemas), et nad püüavad olümpiamängud korraldada igal juhul, tulgu neile siis kui tahes vähe või palju riike osavõtjatena. See võimalus pole praegugi ära lõigatud. Oletades seda kurba võimalikkust, et Helsingi olümpiamängude kindlaksmääratud tähtjaks pole sõjaline tegevus vähenenud, ei tohiks, eeskätt, miski tagasi hoida neutraalsete riikide osavõttu mängudest. Teiseks: ka sõdivatele riikidele ei tehtaks takistusi osavõtu suhtes, kui nad aga leiavad sobiva ja tehniliselt võimaliku ilmuda Helsingi olümpiaareenile. Võib-olla on olümpiaidee isegi niivõrd tugev, et sõdivad pooled leiavad omavahel kokkuleppe üksteise vastastikuseks mitte-takistamiseks sõiduks olümpiamängudele. Lubatagu vähemalt oletada seda.

Igatahes näivad kõik võimaluste ukсед veel lahti olevat ja sedamööda, kuidas edasi läheb aeg ja arenevad sündmused, soomlased kahtlemata ei loobu katsetamast kõiki neid võimalusi. See on Soomel seda hõlpsam, et ta on täiel määral neutraalne riik sõdivate riikide suhtes.

Kaaluv sõna on ütelda ka rahvusvahelisel olümpiakomiteel (IOK). Kui 1916. a. olümpiamängud jäid maailmasõja tõttu pidamata, siis põhjustas seda suurel määral see asjaolu, et mängude asupaigaks oli ette nähtud ühe sõdiva riigi pealinnana Berliin. Sinna oluks võimatu kokku sõita ka siis, kui korraldajal oleks jatkunud huvi mängude läbiviimise vastu. Huvitav on märkida ka seda, et Prantsusmaa avaldas tollal soovi Berliini asemel olümpiamängude korraldamiseks Pariisis, kuid nii, et keskriike poleks neile lubatud. IOK-ilt oli nõusolek peagu saadud, kuid kavatsuse vastu olid ameeriklased.

Nüüd on olümpiaidee kõigis riikides tugevam ja IOK-il ei peaks midagi olema selle vastu, kui neutraalse riigina Soome leiab võimaliku mängud korraldada. Kui olümpiamängud on peale muu mõeldud rahu sümbolina, siis olgu nad ka sõja puhul kohaks, kuhu kõik rahvad võiksid rahus kokku tulla. Võib-olla aitab see süvendada rahu vaimu ka keset ärevamat aega. Kaheteistkümnendate olümpiamängude asemel näha kuugendate olümpiamängude eeskujul tühja tahvlit ja poole masti lastud olümpialippu pole vastuvõetav kellelegi.

Igal juhul jääb Helsingi olümpiamängude korraldamise õnnestumine või mitteõnnestumine katseks olümpiaidee tugevusele.

A. ADARI.

Maailma

Saksa-Inglise maavõistlus, mis enne sõja puhkemist jõuti Kölnis äri pidada, andis Saksale mäekõrguse võidu. Inglise ei võitnud ühtki ala ja paremateks saavutusteks neile oli viis teist kohta jooksudes. Suurimaks üllatuseks oli, et inglase Pell, kes hästi on esinenud Londoni kergejõustikumängudel, kaotas Kaindile. Mõlema aeg oli 3.50,2, seejuures Kaidli tulemus uueks Saksa rekordiks. Omaaegne eurooparekordimees 400 m-is Brown jäi nüüd sellel distantsil koguni viimaseks. Võitis Harbig — 46,9.

Saksa võitis 93,5:42,5, mis on ta suurim võit tänavustel maavõistlustel. Septembri algpäevadel oli ette nähtud Berliinis Saksa-Rootsi maavõistlus, kuid puhkenud sõda tõmbas sellele kriipsu. Sakslased ennustasid endale sellel maavõistlusel võiduks 112:96.

Huvitav on vaadelda, missuguse tempõühtlusega soomlane Erkki Tamila jooksis hiljutise maailmarekordi 25.000 m-is. Ta saavutas ajaks 1.21.27,0, misjuures üksikult olid kilomeetrite vaheajad järgmised:

1. km — 3.13	10. km — 3.13	18. km — 3.12
2. " — 3.14	11. " — 3.15	19. " — 3.18
3. " — 3.17	12. " — 3.13	20. " — 3.17
4. " — 3.14	13. " — 3.16	21. " — 3.16
5. " — 3.20	14. " — 3.15	22. " — 3.21
6. " — 3.14	15. " — 3.14	23. " — 3.16
7. " — 3.14	16. " — 3.16	24. " — 3.23
8. " — 3.16	17. " — 3.17	25. " — 3.08
9. " — 3.12		

Kõige nõrgemini kattis ta eelviimase kilomeetri, millel kogus jõudu lõpuspurdiks. Seejuures olid tal pikemate vahedistantside ajad järgmised: 5000 m — 16.18, 10.000 m — 32.27, 15.000 m — 48.42 ja 20.000 m — 1.05.02 (maailmarekord on Zabala nimel 1.04.00,2).

Huvitav on veel seegi, et teiseks-kolmandaks tulid rinnutsi võrdse ajaga 1.26.38,0 E. Kukkonen ja V. Muinonen. Nii pika distantsi kohta on rinnutsi finiši läbistamine haruldaseks nähtuseks.

Richard Harbig on haaranud enda nimele veel teise maailmarekordi — Frankfurdis jooksis ta 400 m täpselt 46 sekundiga. Ka nüüd oli rekordi provotseerijaks itaallane Mario Lanzi, kes ikkas revanši kaotuse eest maavõistlusel. Siis jooksid mõlemad rinnuti 46,7, kusjuures võitjaks kuulutati sakslane. Lanzi aga väitis, et tema ise olnud võitja. Frankfurdis joosti 500 m rajal. Kohe stardist arendas Lanzi põrguliku tempo — 100 m läks 11,2 ja 200 m 21,7-ga. Harbig oli jäänud mõned meetrid tahapoole, kuid näis, et ta suurema

Sakslanna Chrisil Schultz uue kauğushüppe maailmarekordi püstitamisel. Ta saavutas 6.12!

kergejõustiku-peegel

pingutuseta suutis tempot kaasa teha. Kriitiline moment itaallasele saabus kolmandal sajal meetril. Kiirus iseendast ei vähenenud, küll lühenes aga samm. 120 m enne finišit alustas spurti sakslane. Lanzi haistis hädaohu ja võitles edasi. Tema järelandmatust on sageli imetletud. Võib-olla lootis ta, et Harbig ei suuda tempot lõpuni pidada. Veel 50 m enne lõppu olid mõlemad rinnutsi, siis ressigneerus Lanzi. Viimast pingutades jooksis Harbig lõpuni ja võitis. Kaks kella näitasid tema ajaks 46,0, kolmas 46,1. Maailmarekord oli lõõudud. Lanzi ajaks jäi aga 47,2.

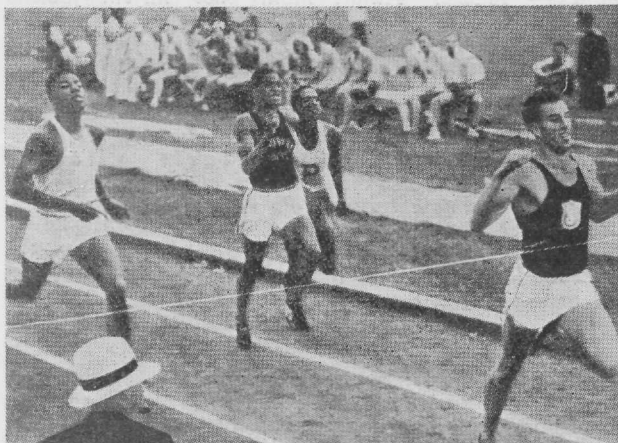
Neid, kes on olnud nii 400 m (440 y) ja 800 m (880 y) maailmarekordimeesteks, tunneb jooksude ajalugu vähe. Sääraseid jooksjaid on kokku ainult neli:

	400 m või 440 y	800 m või 880 y
R. Harbig, Saksa	46,0 1939	1.46,6 1939
B. Eastman, USA	46,4 1932	1.49,8 1934
J. E. Meredith, USA	47,4 1916	1.52,2 1916
L. E. Myers, USA	48,6 1885	1.55,6 1884

Esimeseks maailmarekordiks 400 m-is oli prantslase E. Gautier' 51,6 1890. a. See oli aga nõrk tagajärg, kui silmas pidada, et 440 yardi (=402,3) maailmarekord oli juba 1879. a. 49,0. Sellepärast on õiglasem tuua selle distantsi maailmarekordi areng arvestades nii 400 m kui ka 440 y tulemusi.

56,0	B. S. Darbyshire, Inglise	1864
51,0	J. H. Ridley, Inglise	1868
49,0	P. Blignout, L.-Aafrika	1879
48,8	L. E. Myers, USA	1881
48,6	L. E. Myers, USA	1885
48,5	W. Tindall, Inglise	1890
	E. C. Bredin, Inglise	1895
48,0	T. Burke, USA	1896
47,8	M. W. Long, USA	1900
	J. E. Meredith, USA	1913
	V. Wilkie, USA	1915
47,4	J. E. Meredith, USA	1916
	B. Dismond, USA	1916
* 47,0	E. Spencer, USA	1928
* 46,4	B. Eastman, USA	1932
* 46,2	W. Carr, USA	1932
* 46,1	A. Williams, USA	1936
* 46,0	R. Harbig, Saksa	1939

Ainult viimased viis tagajärge (*) on joostud puhtalt 400 m-is, kõik teised on 440 yardis saavutatuna paremad vastava aja 400 m maailmarekordist. Ben Eastman on ka 440 yardi jooksnud 46,4-ga.

Isegi Woodruff on rabatud: Miller võidab USA meistrivõistlustel 400 m kolme neegri ees.

Tore nägu on sel pildil H. Woellkel, kuid näib, et ta on lõplikult kaotanud Euroopa peremehe osa kuulitõukes.

Claudia Testoni on tänava kaks korda parandanud naiste maailmarekordi 80 m tõkkejooksus. Selle maailmarekordi areng on olnud järgmine:

12,8	von Bredov, Saksa	1927
12,2	Sychova, Tšehhoslovakkia	1928
11,8	Clark, Lõuna-Aafrika	1931
11,7	Didrikson, USA	1932
11,6	R. Engelhardt, Saksa	1934
	O. Valla, Itaalia	1936
	B. Burke, Inglise	1937
	C. Testoni, Itaalia	1938
11,5	C. Testoni, Itaalia	1939
11,3	C. Testoni, Itaalia	1939

Võrdluseks toome, et Eesti rekord tänava püstitauna on ainult 15,1.

Ameerikal on tänava olnud võrdlemisi nõrk hooaeg. Edusamme on teinud üksnes kuulitõuge ja odavise, teistel aladel on märgata tagasiminekut, kuna noored pole täiel määral välja võrsunud. Sprinteritest võib välja tõsta ainult Jeffreyd (on kaks korda joosnud 10,2) ja neegrit Ellerbee'd. Mõlemad on maailma ekstraklassi jooksjad. Ewelli, kes meistrivõistlustel võitis 200 m napilt Jeffrey ees, peetakse esialgu „rohelineks“ jooksjaks. Greer, Thompson, Perrin Walker, ka Ben Johnson suutsid küll näidata häid võimeid, mis

POLE EESTIS SEDA TARET —

KUS EI OLEKS LEMMIK

«MARET»

RAHVAPABEROSS

LAFERME

aga ei küüni Jeffrey omadeni. Eulace Peacock, keda omal ajal peeti paremaks isegi Owensist, kuid kes jala vigastuse tõttu pidi öitsvama vormi aastad vahele jätma, on nüüd uuesti ilmunud söerajale. Ka tema oli hea, kuid mitte enam seda, mis ta oli Berliini olümpiamängude eel. Veerandmiilis ei suutnud jänkid tänavu kaasa sammuda eurooplastega. John Woodruff saavutas küll korraks 47,0, kuid hiljem oli ebakindel, kaotades sageli. Uus täht näib tõusvat kalifornlasest Millerist, kes meistrivõistlustel võitis kolme neegri ees.

Hullem oli lugu keskmaajooksudes. Pooles miilis näitas küll Woodruff häid aegu, kuid kõik oli vari eurooplaste Harbigi ja Lanzi tulemuste kõrval. Meistris tuli Beetham, kes Euroopas kaotas, kuid meistrivõistlustel puudus Woodruff. 1500 m-is olid parimateks Blaine Rideout ja Fenske, kuid nende aeg — 3.52,0 — ei ütle Euroopas palju. Mida pikemad distantsid, seda nõrgemad on jänkid.

Kuulitõuge arenes Ameerikas hiilgavate sammudega. Elmer Hackney saavutas kaks korda üle 17 m (17.04 ja 17.03), lugematu arv kordi 16—16½ m vahele, kuid... meistrivõistlustel jäi ta 15.97-ga neljandaks!... Hackney järgmisteks on neegrid L. Williams ja B. Watson, mõlemad 16½ m mehed, kellest stabiilsemaks on esimene. Järgneb veel rida 16 m tõukajaid, nagu Ryan, Wohle, Anderson j.t. Kettaheites on parimaks Fox (endise nimega Levy), kelle tänavuseks margiks oli 52.55. Üle 50 m pääses ka Zagar, kuid kohe järgmised on ainult 47—48 m mehed. Odaviskes on nüüd rida mehi jõudnud 70 m piirile ja näib, et paari aasta pärast jänkid hakkavad konkureerima kas või soomlastega. Vasaraheide on nõrgal tasemel.

Hüpetes polnud küll edu märgata, kuid Ameerika klass on siiski kõrgel: ligemale poolsada meest kõrgushüppes 1.90—2.03 vahel, tosinaid mehi teivashüppes üle 4 m ja kaugushüppes üle 7.20. Maailma 50 parima teivashüppaja hulgas on tänavu kindlasti 40

ameeriklast, eesotsas 4.40 saavutanutega. Kaugushüppes on parimaks Lakefield, kelle kolm tippmarki on 7.76—7.66—7.65! Seevastu kolmikhüpe ei taha kuidagi areneda.

Kokku võttes: Ameerikal oli tänavu nõrk hooaeg, kuid sellest hoolimata on ta maailma parim kergejõustikuriik. Nõrgem oli hooaeg üksnes Ameerika moodupuus.

Tauno Kurki on nüüd Soome uus täht 5000 m jooksus. Kõigepealt tuli ta Soome meistris Kauko Pekuri ees, mis oli suureks ootamatuseks, kuna Pekurit oli peetud ainsaks konkurendiks Taisto Mäki'le. Saavutatud aeg ei ütelnud Soome oludes küll palju — 14.32,2. Ainult mõni päev hiljem jooksis aga Kurki Kotkas politseivõistlustel 14.29,4, lüües V. Heinot, Ilmari Salmist, M. A. Järvist j.t. Sellega oli ta tõendanud, et on igal juhul Soome teine mees 5000 m-is.

Suuresti on tõusnud Soome tase tõkkejooksudes. Soome meistrivõistluste puhul tõi „Suomen Urheilulehti“ pealkirjaks: Ennätysaiturit, yllätysmestarit. Kahjuks meie keeles ei ole nii toredaid sõnu selle pealkirja toreda kõla edasiandmiseks. Meistrivõistlustel Storskrubb kattis 200 m tõkkeid 24,8 ja Virta 400 m 53,2. Kümne keskmised tulemused tõkkejooksudes on soomlastel tänavu kõigi aegade rekordid: 110 m — 15,4, 200 m — 25,9 ja 400 m — 56,03!

Oma asjus

E. Spordilehe järgmisteks numbriteks on varutud järgmisi kirjutusi: K. Meimre „Võistlussport ja massisport“, A. Kalamees „Rootsi-võimlemise levikust Eestis“, O. Kuningas „Alkohol ja rahvusvahelised spordikuulsused“, Joh. Laidvere „Füsioloogilisi enesekontrollimise võimalusi“ jne. Ka lõpetame pooleli jäänud kirjutused.

Kas on piire?

Rohkem kui kümne aasta eest avaldas Paavo Nurmi omapoolseid kalkulatsioone selle kohta, millisteks võiksid kujuneda pikamaajooksude tehnilised tagajärjed kunagi tulevikus. Sellega täitis ta paljude uudishimulikkude soovi, keda huvitas, mida lausub pikamaajooksude suurim tundja ja meisterjooksja nr. 1 pikamaajooksude arengu kohta tulevikus. Kuid see, mida Nurmi tippis, pani neid siiski päid vanutama. Nurmi ennustas niivõrd fantastilisi aegu, mille kõrval kahvatusid ka Nurmi enda kõige paremad maailmarekordid, kuigi juba neidki peeti teistele jooksjatele saavutamatuiks.

Nurmi pidas võimalikuks, et peale selle, et 10.000 m võidakse läbida ajaga alla poolt tundi, joostakse 5000 m kiiremini kui 14 minutiga! Nurmi ise oli sellal joosnud 5000 m esimese inimesena alla 14½ minutit, nimelt 14.28,2-ga, kuid sellega oli tema võimel lõpp. Sellepärast jäi tema ennustus nagu õhku rippuma, legi kui ükski teine jooksja ei kuündinud ügälähedalegi Nurmi saavutusele. Kuid varemini kui suudeti unustada Nurmi ennustus, kerkis Nurmile järeltulija, kelle nimeks oli Lauri Lehtinen ja kes ületas Nurmi kuulsaks peetud maailmarekordi 5000 m-is. Seejuures uus „Nurmi“ ei leppinud ajaga umbes 14.27 või selle ümber, vaid ületas maailmarekordi õige tunduvalt. Lehtise aeg oli 14.16,9, mis maailmarekordina kuulutati välja ühe viiendiku sekundi täpsuse juures kui 14.17,0.

Lehtise maailmarekord lõhkes pommina nende keskel, kes Nurmi ennustusi olid võtnud ülepakutud naljana. Kuid peatselt arvati, et Lehtise rekord on niivõrd lähedal inimvõimete piirile, et selle parandamine on võimalik ainult paari sekundi võrra. Siis aga hakkas üksteise järele kerkima mehi, kes pääsesid õige lähedale 14.20,0-le, ja üha tõenäolisemaks peeti võimalust, et Lehtise maailmarekordi surm on õige lähedal. Ja kui siis tänava Taisto Mäki jooksis uueks maailmarekordiks 8,2 sekundi võrra parema aja ja lisaks Kauko Pekuri ületas samuti Lehtise maailmarekordi, siis see ei mõjunud kaugeltki nii suure üllatusena kui Lehtise omaaegse maailmarekordi sünd. Seitse aastat, mis lahutas Lehtise ja Mäe maailmarekordide saavutamist, oli muutnud inimesi nõudlikumateks, nii et nüüd suudaks sensatsiooniks olla üksnes see, kui 5000 m läbitakse alla 14 minutit, nagu seda oli ennustanud Nurmi.

Ja 10.000 m maailmarekord? Millal viiakse see alla 30 minuti? Praegu on Taisto Mäki viinud selle nii kaugele, et ainult 2 sekundit lahutab 30 minuti saavutamisest. Sellepärast on enam kui tõenäoline, et piiri ületamine on lähema aja küsimus. Kui Mäki jooksis läinud aastal Tampere 30.02,0, siis ennustati, et tema jookseb esimesena ka alla poolt tundi. Mäki ise on aga ennustanud, et on suuteline distantsi katmiseks mitte ainult alla poolt tundi, vaid koguni 28 minuti lähedaselt! Tema kalkulatsioon on, et 5000 m võib joosta 14 minutiga ja kaks korda 5000 m natuke aeglasemalt kui kaks korda 14 minutit. Meie, võib-olla, vangutame pead säärase hulljulge kalkulatsiooni puhul, kuid, kes teab, kas on meil põhjust etendada uskumatu Toomase osa...

Rääkisime Nurmi prognoosidest pikamaajooksude kohta. Järjekorras võtame vaatlusele sprindid ja nendest eeskätt 100 m jooksu. Kolm aastakümnet on käinud heitlus 100 m maailmarekordi viimiseks alla 10 sekundit. Pikki aastaid tammuti 10,3-l ja ikka ja ikka küsiti, kas tõesti ei suudetagi seda maailmarekordi enam parandada. Siis tuli Owens ja jooksis 10,2. Oli suuri vaidlusi enne kui see tagajärg viimaks kuulutati uueks maailmarekordiks. Hosiannatati Owensile, kuid samas unustati, et üheaegselt Owensiga oli sõerajal

teine neeger, keda tegelikult hinnati Owensist kiirejalgsemaks jooksjaks. Selleks neegriks oli Eulace Peacock, kes järjekindlalt võitis Owensit mitte ainult sprintides, vaid ka kaugushüppes. Kuid Peacocki tabas õnnetus: ta vigastas sedavõrd oma jalga, et oli sunnitud oma parima vormi saavutamise eel rajalt lahkuma.

Paljud, eeskätt USA coachid, usuvad, et Peacock oleks tunduvalt parandanud 100 m maailmarekordi, kui mitte just 10 sekundile, siis vähemalt 10,1-le. Kui aga seda on peetud võimalikuks Peacockilt, mispärast siis olla heitunud ja arvata, et maailm ei suuda enam sünnitada teist Peacocki võimetega jooksjat?

Meie räägime kahest kümnendikust sekundist, mis lahutab 100 m maailmarekordi 10 sekundiga katmisest. Seega on jutt vähem kui kahest protsendist praegusest maailmarekordist. Selle kahe protsendi suurema kiiruse saavutamine ei peaks olema nii kaugel mägede taga, kuigi räägitakse, et nüüdsest peale nõuab 100 m maailmarekordi parandamise iga kümnendik-sekund üht aastakümnet.

Me ei saa oletadagi, et inimvõimel oleks mingisuguseid piire. Järjest paranevad sotsiaalsed olud, järjest suurem hoolditsemine inimese kehalise ja vaimse kasvatuses, järjest paranevad tehnilised olud, — kõik see tõstab inimvõimeid seevõrra, et nende piir nihkub üha kaugemale. Saavutused ja inimvõimete piir jooksevad niivõrd paralleelselt, et nad kunagi ei ristle. See tähendab, et inimvõimete piiri kui niisugust pole üldse olemas, vaid see eksisteerib üksnes meie ettekujutuses.

A. Adari.

E. A.-K. Ü. ERAHAIGLA

NARVA MAANTEE 6-A. TELEFON 428-80

VESIRAVILA

Avatud kella 9–11 ja 4–7.

Pärmi-, söehappe-, merisoola-, männi-
ekstrakti-, kodumaa tervismuda,
raba-, vahu- ja neljarakuvannid.

Charcot-, mantel-, kapillaar-, šoti- ja
aurudušid.

Istevann, valguskapp, aurukapp ja
diatermia tervismudaga.

Arsti kõnetunnid kella 1/2 10 1/2 11 ja 1/2 7–7

Tabamuste statistikat Luzernis

VABAPUSS

Kolmest asendist kokku:

1. Eesti	5433 silma
2. Soome	5425 ..
3. Šveits	5415 ..
4. Norra	5357 ..
5. Rootsi	5313 ..
6. Saksa	5207 ..
7. Daani	5118 ..
8. Prantsuse	5087 ..
9. Leedu	5082 ..

Eesti meeskonna tulemus on vähem 93 silma võrra Helsingis püstitatud maailmarekordist, mis on Eesti nimel 5526 silmaga.

Individuaalselt Eesti meeskond saavutas (sulgudes on märgitud maailma paremusjärjestus):

1. (1.) A. Liivik	1097 silma
2. (5.) K. Kübar	1089 ..
3. (7.) E. Kivistik	1086 ..
4. (8.) H. Kivioja	1085 ..
5. (18.) G. Lokotar	1076 ..

Maailmameister August Liiviku tulemus on 27 silma võrra nõrgem E. Kivistiku nimel seisvast maailmarekordist, mis on 1124 silma.

Püsti asendis:

1. Šveits	1734 silma
2. Soome	1717 ..
3. Rootsi	1679 ..
4. Eesti	1666 ..
5. Norra	1657 ..
6. Saksa	1632 ..
7. Daani	1561 ..
8. Prantsuse	1525 ..
9. Leedu	1523 ..

Maailmarekord on Helsingis püstitatult Eesti meeskonna nimel 1752 silmaga.

Individuaalselt saavutas meie meeskond püsti-asendis:

1. (11.) K. Kübar	339 silma
2. (15.) A. Liivik	337 ..
3. (22.) G. Lokotar	332 ..
4. (23.) H. Kivioja	332 ..
5. (29.) E. Kivistik	326 ..

Maailmarekord on 362 silmaga soomlase O. Elo nimel, püstitatud Helsingis 1937. a.

Põlvelt-asendis:

1. Eesti	1880 silma
2. Soome	1844 ..
3. Norra	1801 ..
4. Šveits	1800 ..
5. Rootsi	1778 ..
6. Prantsuse	1723 ..
7. Leedu	1711 ..
8. Saksa	1706 ..
9. Daani	1686 ..

Eesti meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine maailmarekord 1866 silmaga on püstitatud Soome poolt 1935. a. Roomas.

Individuaalselt saavutas meie meeskond põlvelt-asendis:

1. (1.) K. Kübar	379 silma
2. (2.) H. Kivioja	379 ..
3. (3.) E. Kivistik	377 ..

4. (4.) A. Liivik	376 ..
5. (9.) G. Lokotar	369 ..

Maailmarekord on rootslase B. Rönmarki poolt püstitatud 381 silmaga 1933. a. Granadas.

Lamades-asendis:

1. Norra	1899 silma
2. Eesti	1887 ..
3. Šveits	1881 ..
4. Daani	1871 ..
5. Saksa	1869 ..
6. Soome	1864 ..
7. Rootsi	1856 ..
8. Leedu	1848 ..
9. Prantsuse	1839 ..

Maailmarekord on Soome meeskonna nimel 1923 silmaga püstitatud 1931. a. Lvovis.

Lamades-asendis laskmises kujunesid individuaaltulemused järgmisteks:

1. (2.) A. Liivik	384 silma
2. (5.) E. Kivistik	383 ..
3. (21.) G. Lokotar	375 ..
4. (26.) H. Kivioja	374 ..
5. (30.) K. Kübar	371 ..

Maailmarekord 393 silma, püstitatud soomlase S. O. Lindgreni poolt 1931. a. Lvovis.

SÕJAPUSS

1. Šveits	2607 silma
2. Soome	2569 ..
3. Eesti	2548 ..
4. Norra	2504 ..
5. Saksa	2462 ..
6. Prantsuse	2455 ..
7. Rootsi	2445 ..
8. Itaalia	2385 ..
9. Leedu	2361 ..
10. Daani	2347 ..
11. Jugoslaavia	2289 ..

Šveitsi meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine oli samuti Šveitsi nimel 2586 silma, püstitatud 1937. a. Helsingis.

Individuaalselt Eesti meeskond saavutas:

1. (13.) P. Karu	513 silma
2. (14.) K. Vilberg	513 ..
3. (15.) K. Jürgens	512 ..
4. (16.) V. Kukk	509 ..
5. (22.) L. Viljus	501 ..

Maailmarekord on soomlase O. Elo nimel 350 silmaga, püstitatud 1937. a. Helsingis.

Luzernis olid esmakordselt MM-võistluste kavas sõjapüssist asendimatsid ä 40 lasku. Püsti-asendis L. Viljus parema eestlasena platseerus neljandaks — 327 silmaga; 10. V. Kukk 323 silma; 14. P. Karu 316 silma; 16. K. Jürgens 313 silma; 17. K. Vilberg 311 silma; 18. K. Lomp 310 silma; 24. E. Artna 304 silma; 47. V. Jaanson 274 silma. Põlvelt-asendis Peeter Karu tuli pronksmedalile, lastes 357 silma; neljas K. Jürgens 355 silma; 14. E. Artna 345 silma; 18. K. Vilberg 341 silma; 23. V. Kukk 335 silma; 29. K. Lomp 332 silma; 30. L. Viljus 332 silma; 38. V. Jaanson 324 silma. Lamades-asendis Kristjan Vilberg saavutas pronksmedali 374 silmaga; edasi järgnesid eestlased — 11. V. Kukk 358 silma;

13. P. Karu 358 silma; 14. E. Artna 356 silma; 16. L. Viljus 354 silma; 25. K. Lomp 351 silma; 26. K. Jürgens 351 silma; 36. V. Jaanson 343 silma.

VAIKEKALIBRIPUSS

Püsti-asendis:

1. Soome	1861 silma
2. Saksa	1859 ..
3. Šveits	1858 ..
4. Eesti	1852 ..
5. Norra	1839 ..
6. Daani	1837 ..
7. Prantsuse	1813 ..
8. Rootsi	1808 ..

Soome meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine oli Eesti nimel 1852 silmaga — 1937. a. Helsingis.

Individuaalselt saavutasid eestlased:

1. (2.) E. Rikand	379 silma
2. (3.) A. Liivik	378 ..
3. (10.) A. Kukk	373 ..
4. (31.) E. Kivistik	364 ..
5. (46.) E. Rull	358 ..

Maailmarekord on prantslase J. Mazoyeri nimel 380 silmaga.

Põlvelt asendis:

1. Eesti	1944 silma
2. Saksa	1936 ..
3. Norra	1933 ..
4. Soome	1923 ..
5. Šveits	1915 ..
6. Ungari	1909 ..
7. Rootsi	1909 ..
8. Itaalia	1903 ..

Eesti meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine oli Soome nimel 1909 silmaga.

Individuaalselt saavutasid eestlased:

1. (4.) G. Lokotar	391 silma
2. (8.) H. Kivioja	390 ..
3. (10.) A. Liivik	389 ..
4. (14.) E. Kivistik	388 ..
5. (20.) K. Kübar	386 ..

Põlvelt-asendis tuli maailmameistris ungarlane L. Buday use maailmarekordilise tulemusena 392 silma. Endine oli G. Lokotari nimel 389 silmaga.

Lamades-asendis:

1. Eesti	1977 silma
2. Rootsi	1977 ..
3. Saksa	1974 ..
4. Soome	1969 ..
5. Itaalia	1967 ..
6. Leedu	1967 ..
7. Norra	1966 ..
8. Prantsuse	1965 ..
9. Šveits	1959 ..
10. Ungari	1945 ..

Eesti meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine oli ka Eesti nimel — 1964 silmaga.

Individuaalselt Eesti meeskond saavutas:

1. (12.) A. Liivik	396 silma
2. (14.) E. Kivistik	396 ..
3. (10.) V. Jaanson	396 ..
4. (19.) H. Kivioja	395 ..
5. (24.) E. Rull	394 ..

Lamades-asendis tuli maailmameistris soomlane T. Mänttäri use maailmarekordiga, saavutades maksimum-tulemuse — 400 silma, kusjuures 40-st lasust oli sisekümneid 32.

Kolmes asendis individuaalselt tuli maailmameistris sakslane K. Steigelmann maailmarekordilise tulemusena 1167 silma: A. Liivik saavutas hõbemedali 1163 silmaga (MR oli varem prantslase T. Mazoyeri nimel 1158 silmaga).

VABAPUSTOL

1. Šveits	2675 silma
2. Rootsi	2639 ..
3. Saksa	2638 ..
4. Ungari	2625 ..
5. Soome	2618 ..
6. Prantsuse	2574 ..
7. Eesti	2573 ..
8. Itaalia	2556 ..

Šveitsi meeskonna tulemus on uus maailmarekord. Endine oli samuti Šveitsi nimel 2651 silmaga.

Eesti meeskonna individuaaltulemused:

1. (16.) E. Sihv	526 silma
2. (18.) A. Kukk	525 ..
3. (30.) E. Argus	516 ..
4. (35.) N. Viru	505 ..
5. (41.) V. Raidma	501 ..

Maailmarekord on rootslase T. Ullmanni nimel 555 silmaga.

O.Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

Eesti kergejõustiku edetabel 8. IX 1939

100 m			2.04,4 A. Välli, Rõngu Koit			57,5 E. Nurk, Kalev			Kuul		
10,7	K. Ivanov, Kalev		2.04,6	E. Tartu, Kalev		57,5	K. Pikker, Sakala		16,28	A. Kreek, Kalev	
10,9	A. Hallik, ÜENUTO		1000 m			Kõrgus			15,45	A. Mahlstein, Järvapojad	
11,0	R. Toomsalu, Kalev		2.35,8	F. Tungal, ÜENUTO		1,90	O. Kaldre, ÜENUTO		14,71	A. Tuju, Kalev	
11,0	E. Kleis, Kalev		2.37,4	E. Piisang, ÜENUTO		1,85	A. Kuuse, ÜENUTO		14,52	A. Lohk, ÜENUTO	
11,1	G. Vuht, Kalev		2.38,9	R. Resnis, Nõmme ÜENU		1,80	H. Koik, Sakala		14,40	T. Öunap, Sakala	
11,1	H. Aumere, Kalev		1500 m			1,80	V. Luuri, Rakv. ÜENU		14,20	M. Karelson, ASK	
11,2	J. Talmre, Kalev		4.03,1	E. Veetõusme, Kalev		1,80	E. Järvel, ASK		14,11	H. Kajak, TSL	
11,2	K. Pikker, Sakala		4.03,2	F. Tungal, ÜENUTO		1,80	A. Hallik, ÜENUTO		14,09	A. Till, Valga SK	
11,2	R. Sallo, Kalev		4.04,0	O. Juhansoo, Pärnu Kalev		1,80	E. Proosa, Virumaa		13,94	J. Suuk, politsei	
11,2	V. Sibul, ÜENUTO		4.07,4	J. Piliiste, ASK		1,80	R. Saarva, Järvapojad		13,74	E. Lilienthal, Kalev	
200 m			4.07,6	E. Prööm, Kalev		1,80	R. Vakkar, Sakala		Ketas		
22,5	R. Toomsalu, Kalev		4.08,2	E. Hurt, ÜENUTO		1,78	J. Rander, ASK		47,36	A. Kreek, Kalev	
22,6	H. Aumere, Kalev		4.08,8	R. Uba, Kalev		Kaugus			46,31	O. Erikson, ASK	
22,6	H. Kink, ÜENUTO		4.10,8	E. Piisang, ÜENUTO		7,25	R. Toomsalu, Kalev		45,30	P. Määrits, ASK	
23,1	A. Hallik, ÜENUTO		5000 m			7,10	K. Ivanov, Kalev		43,28	H. Kajak, TSL	
23,2	K. Ivanov, Kalev		15,25,4	E. Prööm, Kalev		6,94	H. Kink, ÜENUTO		43,09,5	O. Linnaste, Pärnu Kalev	
23,3	K. Pikker, Sakala		15,35,0	A. Saar, Tartu Kalev		6,81	G. Vuht, Kalev		43,07	E. Kõrboja, Sakala	
23,4	E. Susi, ASK		15,36,4	R. Kalm, Sakala		6,76	F. Tarkman, Kiviõli SK		42,98	E. Lilienthal, Kalev	
23,4	V. Kalam, Sakala		15,41,2	R. Resnis, Nõmme ÜENU		6,76	F. Kudu, Kalev		42,02	O. Erimaa, Torma ÜENU	
23,5	J. Talmre, Kalev		15,48,6	J. Antje, Järvapojad		6,75	H. Aumere, Kalev		41,89	O. Ilves, Pärnu Kalev	
23,5	H. Arvo, Sakala		15,51,2	E. Sepp, Ambla SR		6,71	E. Kleis, Kalev		41,75	A. Tarmak, ÜENUTO	
400 m			15,52,3	P. Aaman, Läänela		6,65	H. Kruusamägi, Kalev		41,42	R. Vakkar, Sakala	
50,2	E. Nurk, Kalev		16,02,2	A. Anier, Kalev		Kolmik			41,34	O. Aaving, Torma ÜENU	
50,4	A. Hallik, ÜENUTO		10000 m			14,49	O. Salum, ÜENUTO		41,25	K. Epner, HM	
51,3	V. Kalam, Sakala		33,10,6	R. Kalm, Sakala		14,35	R. Toomsalu, Kalev		Oda		
51,9	E. Veetõusme, Kalev		33,58,0	A. Külm, Sakala		14,11	T. Öunap, Sakala		73,51	G. Sule, ASK	
51,9	E. Ülevain, Nõmme ÜENU		34,02,8	R. Lulla, ASK		13,75	H. Kruusamägi, Kalev		72,07	F. Issak, ASK	
51,9	J. Kukk, Sakala		35,00,4	R. Resnis, Nõmme ÜENU		13,70	H. Juurup, ASK		64,42	A. Mägi, ASK	
52,2	H. Arvo, Sakala		35,12,6	J. Perv, Tartu Kalev		13,63	E. Järvel, ASK		62,93	E. Romeldi, HM	
52,4	V. Sibul, ÜENUTO		35,43,6	J. Antje, Järvapojad		13,59	E. Kleis, Kalev		62,92	L. Urke, Nõmme ÜENU	
52,5	E. Vill, Sakala		35,44,6	A. Anier, Kalev		13,46	S. Saksniit, Sakala		61,77	J. Hallik, Pärnu Kalev	
52,8	K. Pikker, Sakala		35,49,0	K. Laas, Võitleja		13,43	A. Raska, ASK		58,65	T. Öunap, Sakala	
52,9	V. Pihõ, ÜENUTO		35,51,0	A. Rammul, ÜENUTO		Teivas			57,07	V. Uibo, Valga SK	
800 m			110 m tõkkeid			3,93	E. Äärma, ASK		57,04	A. Mihkels, Kuress. EHS	
1,57,2	E. Veetõusme, Kalev		15,0	J. Talmre, Kalev		3,90	R. Kiipsaar, ASK		56,70	A. Ahun, Valga SK	
1,57,2	F. Tungal, ÜENUTO		16,3	V. Peterson, ASK		3,80	A. Adamson, Kalev		56,52	J. Püss, Ilmarine	
1,58,0	E. Hurt, ÜENUTO		16,3	G. Beckman, ESS		3,65	A. Jürisson, ÜENUTO		56,45	E. Levikov, HM	
1,58,5	E. Piisang, ÜENUTO		16,4	R. Toomsalu, Kalev		3,60	H. Lindal, Kalev		Vasar		
2,00,1	E. Vill, Sakala		16,6	H. Arvo, Sakala		3,60	H. Koik, Sakala		53,00	O. Linaste, Pärnu Kalev	
2,01,8	O. Juhansoo, Pärnu Kalev		16,8	A. Jürisson, ÜENUTO		3,53	R. Anton, Valgjärve ÜENU		42,90	J. Tamm, HM	
2,03,3	E. Prööm, Kalev		400 m tõkkeid			3,50	M. Karelson, ASK		42,79	H. Tuulik, Nõmme Kalju	
2,03,8	E. Jakobson, ESS		57,0	H. Arvo, Sakala		3,50	E. Viirmaa, ASK		40,52	J. Väärnik, Valga SK	
								40,36	K. Sule, ASK		

Viljandimaa võit

Maakondadevahelised meeskonnavõistlused kergejõustikus

Maakondadevahelised meeskondade meistrivõistlused kergejõustikus korraldas Sakala 26.—27. augustini Viljandis. Võistlused olid võrdlemisi sisukad, kuigi kergejõustiku suurkantsidest oli eemale jäänud Tartu linn ja Tallinn esines ainult nelja võistlejaga. Puudusid veel Tartumaa, Põlva ja Saaremaa.

Ka need võistlused andsid ühe uue Eesti rekordi, mille 800 + 400 + 200 + 100 m teatejooksus püstitas Sakala — 3.29,2. J. Talmre jooksis teiskordselt elus 110 m tõkkeid täpselt 15 sekundiga, kuid jälle vanade tõkete ja uute määruste alusel, misparast ei saa jutugi olla uuest rekordist. Kergejõustikuliit peaks välja saatma ringkorralduse, et vanade tõkete tarvitamise puhul käsitletaks ka vanu määrusi. Vastasel korral kujuneks säärase tõkkejooks mingisuguseks omapäraseks spordialaks, mida mujal maailmas ei tunta.

Üldvõitjaks tuli Viljandimaa, kes ka tegelikult on tänava meie parim kergejõustikumaakond, kui mitte arvutada Tallinna ja Tartu linnu. Üldiselt on Viljandimaa kergejõustik praegu suurimas hoos, ületades ses mõttes ka mõlemad suurlinnad, kus eriti tänava on tundunud suurel määral apaatsust.

Maakondade paremusjärjestuseks kujunes:

1. Viljandimaa	130½ punkti
2. Pärnumaa	121½ „
3. Järvamaa	116½ „

4. Läänemaa	107½ „
5. Virumaa	102 „
6. Valgamaa	100½ „
7. Harjumaa	97½ „
8. Võrumaa	92 „
9. Tallinn	46 „

Tehnilised tulemused:

100 m:	1. K. Ivanov (Tallinn) 11,1. 2. K. Pikker (Viljandimaa) 11,3. 3. R. Raag (Võrumaa) 11,4. 4. Truusõot (Harjumaa) 11,8. 5. F. Tarkman (Virumaa) 11,8. 6. R. Avekukk (Läänemaa) 11,8.
400 m:	1. H. Arvo (Vilj.) 53,5. 2. K. Tammi (Lääne) 53,7. 3. E. Lipp (Viru) 54,2. 4. R. Raag (Võru) 54,3. 5. V. Munda (Valga) 54,8. 6. A. Rebane (Harju) 54,8.
1500 m:	1. O. Juhansoo (Pärnu) 4.15,6. 2. E. Vill (Vilj.) 4.20,2. 3. V. Pästlane (Valga) 4.22,0. 4. J. Antje (Järva) 4.22,6. 5. V. Ahven (Võru) 4.22,7. 6. Joaste (Lääne).
10.000 m:	1. R. Resnis (Harju) 35.00,4. 2. J. Antje (Järva) 35.43,6. 3. K. Laas (Viru) 35.49,0. 4. Jaaks (Lääne) 36.29,0. 5. V. Rähn (Pärnu). 6. Arend (Võru).
800 + 400 + 200 + 100 m:	1. Viljandimaa (E. Vill, J. Kukk, V. Kalam ja K. Pikker) 3.29,2 (uus E. rek.). 2. Pärnumaa 3.32,0. 3. Virumaa 3.35,0. 4. Võrumaa 3.38,0. 5. Läänemaa 3.38,1. 6. Valgamaa 3.38,9.
110 m tõkkeid:	1. J. Talmre (Tallinn) 15,0. 2. H. Arvo (Viljandi) 16,8. 3. P. Linnakivi (Pärnu) 17,1. 4. H. Helmre (Harju) 18,0. 5. F. Tarkman (Viru) 18,0. 6. E. Näik (Valga) 19,0.
Kõrgus:	1. R. Saarva (Järva) 1,80. 2. V. Luuri (Viru) 1,70. 3. H. Koik (Vilj.) 1,70. 4. Oltre (Pärnu) 1,70. 5. L. Kiisa (Tall.) 1,70. 6. M. Kask (Harju) 1,65.
Kaugus:	1. F. Kudu (Tall.) 6,71. 2. F. Tarkman (Viru) 6,71. 3. Rähni (Järva) 6,41. 4. S. Saksniit (Vilj.) 6,32. 5. R. Avekukk (Lääne) 6,09. 6. P. Linnakivi (Pärnu) 6,05.
Teivas:	1. H. Koik (Vilj.) 3,50. 2. Rähni (Järva) 3,30. 3. H. Piliiste (Lääne) 3,20. 4. H. Täets (Pärnu) 3,10. 5. Teder (Viru) 3,00. 6. Rajasalu (Harju) 3,00.
Kuul:	1. A. Mahlstein (Järva) 14,41,5. 2. T. Öunap (Vilj.) 14,38. 3. A. Till (Valga) 13,49. 4. P. Linnakivi (Pärnu) 13,22. 5. P. Toomla (Lääne) 12,99. 6. E. Salk (Harju) 11,94.
Ketas:	1. O. Linnaste (Pärnu) 43,09,5. 2. A. Mahlstein (Järva) 40,05. 3. A. Till (Valga) 39,86. 4. E. Kõrboja (Vilj.) 39,50. 5. P. Toomla (Lääne) 38,04. 6. K. Epner (Harju) 37,93.
Oda:	1. J. Hallik (Pärnu) 58,94. 2. T. Öunap (Vilj.) 55,27. 3. V. Uibo (Valga) 54,15. 4. Aasperre (Lääne) 51,65. 5. A. Mahlstein (Järva) 47,16. 6. Vast (Viru) 46,12.

NOORTEST Tennisestaaridest

B. LEPIK

Alljärgnevalt püüan selgitada, kuidas tänapäev mängitakse tennis välismaal ja millised löögid ja tehnika peavad olema võidu saavutamiseks. Selleks ei too ma aga näiteid möödunud aja suurmängijaist, vaid esitan teile Euroopa klassi tasemeni jõudnud noorema generatsiooni liikmeid, kellele tulevikus loodetakse suursaavutusi.

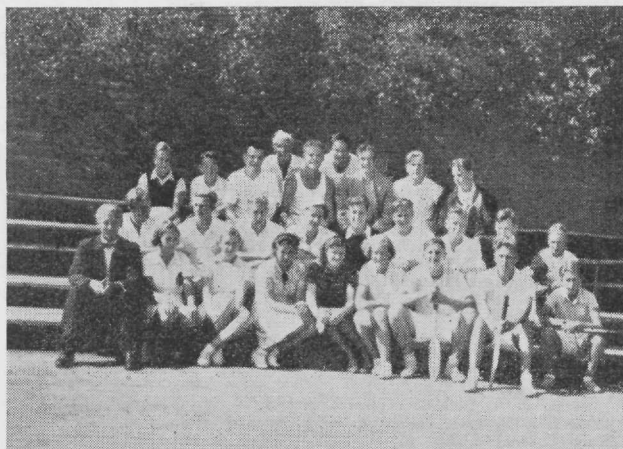
Ei ole ühtki mängijat, kes oleks tugev kõigis löökides. Sellepärast räägin nendest mängijatest, kes paistavad silma üksikute iseäranis heade löökidega ja nii võite saavutada.

Sarnaseid noori mängijaid on palju. Kõigist neist rääkida oleks võimatu, mispärast piirdun üksikutega igast riigist.

PIERRE PELLIZA (Prantsuse.)

Tal on väga palju Cochet' lühiliigutismängu stiili, mis võimaldab kiiret tõrjet ja pallilendu ning vastast üllatavat suunaandmist. Iseäranis hea on ta puupõranda mängus, milles ta ka tänavu tuli Pariisis võitjaks. Tal on eriti kiiretempoline mäng, mis röövib vastaselt igasuguse võimaluse tõrjeks. Temast räägitakse, et „see on mees, kes sunnib vastasele peale tõrjemängu“. Ta omab kiire platseeritava tagakäelöögi, ilusa eeskäe löögi, kõrge palli tagasitõrje ja hästi platseeritava rabaku. Pallingus on aga mõlemad löögid ühetaoliselt tugevad, kuid vähe lõigatud. Tema heaks omaduseks on oskus igale löögile hästi sisse paigutada oma kehahoogu, kusjuures ta siiski mängib kergelt. Pelliza mängu halb külg peitub alalises pealetormamises, millega unustab taktika põhiohused. Seda viga suutvat ta aga prantslaste arvates peatselt parandada. Paarismängus ei või teda usaldada.

Pierre Pelliza peaks kindlasti olema esimese kümne, sisemängus aga esimese kolme eurooplase hulgas.

Kuidas arenevad meie noored tennisestaarid? Pildil grupp osavõtjaid noorte meistrivõistlusel, mis peeti Pärnus.

B. DESTREMAU (Prantsuse.)

Ta on oma maa Davis-cupi meeskonnas ja mängib niisama hästi kui aastate eest seda tegid „musketäärid“. F. Perry mainib omas tennisõpikus: „Inglased oleksid palju maksnud, et leida niisugust 19-aastast mängijat.“ B. Destremau on praegu 21-aastane. Tal on ilus „prantsuse“ stiil, hästi läbi töötatud tagakäelöök, õhupall ja rabak. Kuigi B. Destremau mängus leidub veel palju vigu, on mäng siiski nii kindla üleschitusega, et ta veel palju võib ära teha. Minu tänavusel Pariisis viibimisel oli ta vormist ära, kuid arvan, et tulevikus kuuleme sellest mehest palju.

G. von GRAMM (Saksa.)

Von Cramm on Saksa Davis-cupi meeskonnas olnud juba viis aastat. Esitan teda noorte mängijate hulgas sellepärast, et ta on veel võimeline tegudeks. Ta on võitnud kahed Prantsuse meistrivõistlused, lüües ka Inglise vanameistri Perryt.

Tema pealetunge nimetavad suured tennisautorid peaaegu täiesti vigade vabadeks. Ilus ja taktikarikas pealetung osutubki selle mängija võidu saladuseks. Triivi sooritamine, õhupall ja iseäranis palling on tal äärmusteni viimistletud, tehniliselt kiired ja ilunõuetele vastavalt nauditavad. Tema iseloomustavamaks jooneks on alalised pikad löögid, mis varieeruvad löikepallidega. Seejuures tema parimaks on lühipall; õhupalli paigutab taktiliselt alati õieti. Räägitakse, et ka võõrastel väljakutel mängides on sellel mehel kiire kohanemisvõime. Just tema tõttu on Saksamaa hästi mänginud Davis-cupi sarjades. G. von Cramm on praegu 29 a. vana.

H. HENKEL (Saksa.)

Teda võib nimetada kõrgema klassi mängijaks. Kui ta juba kord on kaks setti võitnud, siis võidab ta kindlasti ka kolmanda. Kaks korda oleks ta peaaegu isegi von Crammi võitnud. Wimbledonis mängis H. Henkel väga terava mängu ameeriklase Grandi vastu, Berliinis võitis Crawfordi ja Mc. Grath'i Davis-cupi mängudel, kuid kaotas neile mõlemale Austraalias. H. Henkeli mäng sarnaneb väga von Crammi omale.

Selle mehe võidusaladused oleksid järgmised: omab äärmiselt tugeva pallingu, sooritades sageli n-n. kahurpalle. Tugev konstruktsioon ja keskpärane pikkus lubavad tal sooritada väsimatuid rünnakuid. Omab ka tugeva ja hästi platseeruva eeskäe löögi ning „surmab“ keha ilusa viimisega palli sisse tagakäe lühipalle.

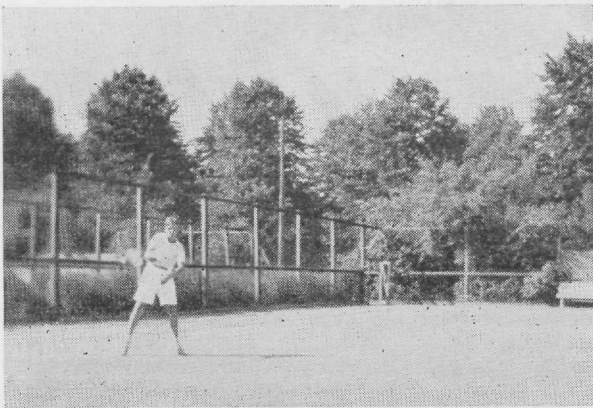
Kuna H. Henkel on alles 24-aastane, siis võib temalt veel palju loota.

KUCCEL (Itaalia.)

(Endine nimi oli Cucelli, kuid ka Itaalias on käimas nimede itaaliapäramise aktsioon).

Ta võitis tänavu Itaalia Rivieral Puncce'i. Henkeli j.t., saades toreka karika feldmarssal Göringilt, kes jälgis mainitud võistlusi. Itaallased peavad Kuceli tänavuseks meistriks, asetades temale suuremaidki lootusi.

Kucel ei ole pikk, kuid konstruktsioonilt tugev ja hästi liikuv; lõunamaalasele omase temperamendiga tormab ta peaaegu alati võrku. Omab tugeva platsee-

Meie praegune väljapaistvam noor — Allas.

ritud kindla pallingu ning punktitoova eeskäe-löögi. Ka tagakäe-löök ei jäta midagi soovida. Võrgus on ta aga alati seal, kuhu pall tuleb ning lõpetab punkti saavutamise tugeva rabakuga.

Kucel on 22 a. vana. Ei tohiks olla kahtlust, et tulevikus see mees kirjutab oma nime Euroopa edetabeli etteotsa.

Peale Kuceli on itaallastel tuntud nimedeks Canepela (22 a. vana), Del Bello (18 a.) ja Eurice Piccardo (20 a.). Need kõik on suurepärased pealetungimängu harrastajad, omades peaaegu ühesuguse stiili.

C. E. HARE (Inglise).

Ta on pikk noormees. Omab tugeva ees- kui ka tagakäe-löögi, samuti ka ühe „lõhkuva“ äärmiselt hoogsa rabaku. Tema pallingut võib nimetada momendil parimaks Inglismaal. Iseloomult on see mängija peaaegu täielikuslikult paarismängija. Seni on ta mängu edu palju pidurdanud halb jalgade töö, mida aga loodetakse parandada. Et ta on hea paarismängija, seda näitavad tagajärjed: kaks korda Wimbledonis võitnud F. H. D. Wilde Hughes'iga ja Tuckey'ga.

C. E. Hare on 23-aastane. Inglise aga nimetavad teda noorimaks isaks Inglise tennismängijate peres.

J. JEDRZEJOWSKA (Poola).

Teda nimetatakse Euroopa andekaimaks tennise-naiseks. Eeskäe-löök on tal kiire, s. o. ilma löiketa ning seejuures ka madal. Ka tagakäe-löök on väga hea, kuid pole täiesti vigade vaba. Rivieral on ta mitmeid kordi võitnud miss Stammersi, kes on Inglise edetabeli mängija, kuid Pariisis ja Wimbledonis pole tal õnne olnud, sest on sattunud kokku endast tugevamate Helen Jacobsiga ja comtes de la Valdeniga. Võib aga arvata, et aastate jooksul see mängija veel paljugi võib saavutada. J. Jedrzejowska on 23 a. vana.

SENJORITA ANITA LIZANA (Tšiili).

Suure tahtejõu, hoogsa mängu ja paljude võistluskogemuste tõttu võib loota sellest mängijast tulevast meistrit. Helen Jacobsi vastu Wimbledonis oli ta isegi suures eduseisus.

A. Lizana oskab oma lööke hästi kontrollida. Juhub väga harva, et ta teeb löögis vea. Seejuures võib ta sooritada nii pikk- kui ka lühipalle. Kuulub nende vähestest mängijate hulka, kes omavad hea tilkpalli (drop-shot), võides seda lööki sooritada isegi kõrgelt lendavast pallist. Tal on ka hea pallingu, mida sooritab eriti pikalt.

A. Lizana on temperamentne, ei taha kunagi alla vanduda ning rõõmustab mängu üle nii võidu kui ka kaotuse korral. On 24-aastane.

F-len M. HORN (Saksa).

Siis kui prl. Krahwinkel abiellus ja kolis Daani, sai M. Hornist Saksa meister ning tõusev täht.

Ta mängib väga rahulikult ja ilusalt — just vastupidi miss Stammersile — ning m-me Matthieu'l oli teda raske võita edetabelisse pääsemiseks. M. Hornil on hea tagakäe-löök, milline aitab peaaegu alati teda võidule. Ka teised löögid on kindlad ja tehniliselt puhtad, kuid mitte just iseäranis mainimisväärsed. M. Horn on 24–25 a. vana.

MISS KAY STAMMERS (Inglise).

Teda peetakse Inglise parimaks naistennisistiks. Ta on esimene inglanna, kes võitis mrs. H. Dills Moody, miss H. Jacobsi ja D. Roundi. Ka momendil võib teda nimetada maailma üheks parimaks.

K. Stammers mängib väga ilusat pettemängu, lüües nii, et vastane ei saa aru, kuhu löök sooritatakse. Ta teeb sellega aga siiski veel palju vigu. K. Stammers on vasakukäeline mängija ning seejuures väga aktiivne. Kuna ta on alles 23-aastane, siis on tal veel küllalt aega maailmameistriks tõusmiseks.

*

Tänapäeval on ju veel palju häid tulevikulootusi, kuid kõiki neid ei sa siin esitada ruumi puudusel.

Näiteid olen toonud ainult neist noorureist Euroopa mandrilt, keda olen näinud.

Kokkuvõttes võiks öelda, kui tahate saada maailmameistriks, siis peate omama järgmist:

Tugeva eeskäe-löögi, kindla ja tugeva tagakäe-löögi, tugeva pallingu ühes igasuguste variatsioonidega, hea õhupalli käsitamise ja hea rabaku. Kõikidest eelpool mainitud headest löökidest peab teil olema üks omapäraseks punkttoovaks löögiks. Kui aga omate kõik need löögid siis peate ka tundma igasuguseid finess-lööke, nagu näiteks: kõrkpalli, tilkpalli, raidpalli, liugpalli jne. Peale tehnikat on ka vajalik taktika tundmine ja tugeva tahtejõu omamine, s. o. võistlushing. Kõik see on muidugi võimalik ainult tugeva konstitutsiooniga kehaehituse juures, mis võimaldab väsimatult tormata võrku ja sooritada „surmavaid“ lööke.

Eesti noored ärasõidul tennise meistrivõistlustelt Pärnus.

KUULSUSTE Galerii

Nende rida on pikk, kelle kuulsus spordirindel on säranud üle kogu maailma. Ühed on äkki kerkinud esile, teistel aga täht löönud hiilgama alles pärast pikka ja hoolsat eeltööd. Ühedel on kuulsus olnud nagu lühike tähelend, teised on aga pidevalt säranud suurte võimetega. Ühede saavutused on varsti leidnud ületamist, teistel on need isegi aastakümneid olnud asjata puretavad. Kõik nad aga on jättnud endist hiilgavaid lehekülgi spordiajalukku. Nad moodustavad pika kuulsuste galerii, milles iga teos on isesugune, omapärane, kuid ühtlasi igauks seda imetletavam kaasaegsetele kui ka järeltulevatele põlvetele.

Sajad tuhanded pealtvaatajad on kaasa elanud nende heitlustele radadel ja väljakutel, peagu lõpmatult suuremad inimmassid on tagantjärele kuulnud nende imetegudest. Nad on loonud moodsa sangarite kultuse, uued eeposed. Neid on niipalju, et kõrvalolijad kipuvad väitma sangarite mõiste labastamist, sest spordis ei räägita üksikust kangelasest, vaid kangelasest. Kuid pole midagi parata, kui neid spordis on võrsunud nii palju, sest spordis on palju alasid ja võimalusi sagedasemaks kuulsuste esilekerkimiseks. See aga ei kisu alla nende väärtust, sest igauks on võrsunud oma aja oludes, on olnud oma aja kuulsus ja õieti ise andnud tõuke uue kuulsuse järelekerkimiseks.

Alljärgnevas kirjutuste seerias vaatleme kõigist aegadest pärinenud kuulsusi kergejõustiku rindel.

Robert Legendre

Võidakse ju küsida, mispärast oleme kuulsuste galeriil andnud nr. 1 just Robert Legendre'ile. Kas oli erilisemat põhjust tema asetamiseks kõikide etteotsa? Ei, seda ei olnud. Kuid ühtlasi ei olnud erilisemat põhjust ükskõik kellest teisest esimesena rääkida. Talitasime „demokraatlikul“ põhimõttel ühtki eelistada teisele, mispärast käesolev ja edaspidine valik on täiesti juhuslik.

Robert Legendre'i saatsid ameeriklased Pariisi olümpiamängudele viievõistlejana. Nad uskusid, et Legendre on suuteline sel alal olümpiavõitja tiitli saavutamiseks. Ühelgi teisel alal polnud ta küllaldaselt välja paistnud. Kaugust oli ta küll korduvalt hüpanud 7.30 ümber, kuid kuna tähelepanu meeskonnal oli välja panna tunduvalt paremate tulemustega kaugushüppajaid eesotsas neegri De Hart Hubbardiga, siis ei olnud otsest vajadust Legendre'i ülesandmiseks kaugushüppele. Legendre'i kui viievõistlejaks sobivama atleedi kasuks rääkis veel see asjaolu, et ta Antwerpeni mängudel oli sel alal tulnud neljandaks.

Algas viievõistlus, mille esimeseks alaks on teatavasti kaugushüpe. Esimesel katsel saavutas ta 7.28, teisel 7.32 ja kolmandal tegi hüppe, millist maailm varem polnud näinud: 7.76,5, mis tähendas uut maailmarekordi. Tema konkurentidest ei pääsenud ükski üle 7 meetri. See hüpe avas ameeriklaste silmad, kuid hilja. Kaugushüppe erivõistlus toimus küll viievõistlusele järgmisel päeval, kuid Legendre'it polnud sellele üles antud isegi varumehena. Kaugushüppes tõid küll De Hart Hubbard ja E. O. Gourdin USA-le kaksikvõidu, kuid tulemused olid tunduvalt nõrgemad võrreldes Legendre'i maailmarekordiga — Hubbard 7.44,5 ja Gourdin 7.27,5. Kolmanda ameeriklasena Rose jäi üheksandaks.

Legendre oleks kahtlemata võitnud kaugushüppes kuldmedali, viievõistluses jäi ta aga hoolimata kaugushüppe maailmarekordist ainult kolmandaks. Esikohad saavutasid soomlane Lehtonen ja ungarlane Somfay. Legendre'i nõrgaks alaks jäi odavise, milles ta 48.04-ga jäi üheteistkümnendaks. 200 m-is oli ta aeg võrdselt Lehtose ja kaasmaalase Kaer'iga (kas mitte Ameerika eestlane?) 23,0, millega sel alal jagas esikohta, kettaheites oli tulemus 36.76 (4. koht) ja 1500 m aeg väga tublina 4.52,6 (3. koht).

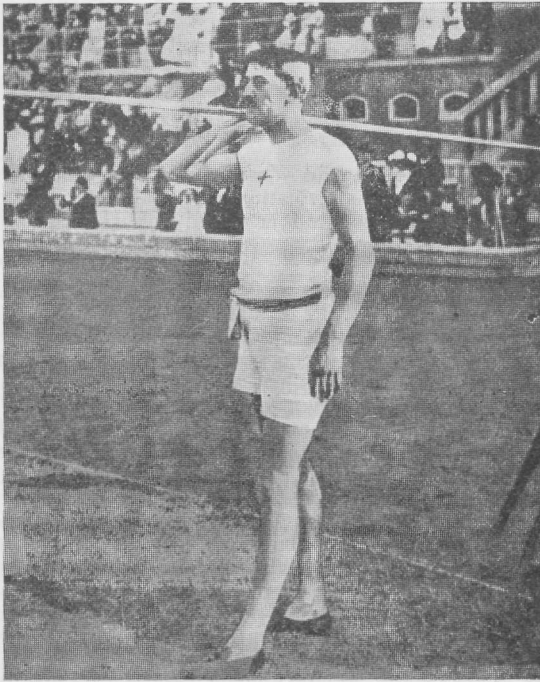
Ei olnud õnne Legendre'il: saavutada olümpiamängudel maailmarekord, kuid siiski jääda ilma kuldmedalist. Et mees oli olümpiamängudel kaugushüppes tublis vormis, tõendab veel see, et ta pärast mänge hüppas Iirimaa 7.52. Sellega lõppeski Legendre'i tähelend. Valmistudes hambaarsti kutsele jättis ta peatselt sportimise kõrvale. Võrdlemisi noorelt kustus tema eluküünal: 1932. a. suri ta 34-aastasena kopsupõletikku. Päritolult oli Legendre prantsuse-kanada segavereline.

Erik Lemming

Teda võib nimetada esimeseks odaviske kuningaks maailmas. Ta on esimene, kes ületas 50 ja 60 m piirid, pealeselle tuli kolmel olümpial järjest kuldmedalile — Ateenas 1906, Londonis 1908 ja Stokholmis 1912. Viimast rekordi pole korranud seni ükski odamees. Kõige lähemale sellele on küll küündinud J. Myyrä, kes võitis Antwerpenis 1920 ja Pariisis 1924 ning tõenäoliselt oleks võitnud ka 1916. a. mängudel nende teostamise puhul. Matti Järvinen on tulnud olümpiavõitjaks ainult Los Angelesis ja Yrjö Nikkanen pole seni saavutanud isegi euroopameistri tiitlit.

Erik Lemming oli sündinud Göteborgis. Teatavasti on modernaja odaviske leiutatud Rootsis, kus

ta oli peagu rahvusspordiks juba 1870. a. paiku. Sellepärast on arusaadav, et esimene odaviske maailma-kuulsus võrsus just rootslaste seas. Sellest hoolimata toimus esmakordne 50 m piiri ületamine siiski Soome pinnal, kus Lemming viskas 1903. a. 50.43. Samal aastal parandas ta kodulinnas maailmarekordi 53.79-le, kuid nii kurioossena kui see tänapäeval ka ei tundu, puudus soomlastel usk säärase tulemuse saavutamisse. Meelsamini kulutasid nad maailmarekordiks kaasmaalase J. E. Kivistö poolt järgmisel aastal näidatud 53.09. Tüli odaviske maailmarekordi pärast rootslaste ja soomlaste vahel kestis Ateena vaheolümpiamängudeni, kus odavise oli esmakordselt kavas ja kus Lemming parandas maailmarekordi 53.90-le.

Lemming oli võimsa kehachitusega atleet, kes oli 190 sm pikk ja 89 kg raske. Tema viis maailmarekordi kõrgemale järgmiste vaheetappidena: 50.43—53.79—53.90—54.15—56.28—57.33—58.27—60.64—62.32. Selleks kulus tal kümme aastat, mille aja vältel ta oli kõigile võitmatu, kuigi 1908. a. oli viiuks maailmarekordi omanikuks norralane A. Halse, kuid ainult kaks nädalat ja tagajärjega 54.40.

Oma viimase olümpiavõidu tõi E. Lemming Stokholmist, kuid soomlaste rünnakuil pidi selleks esmakordselt elus viskama üle 60 m — 60.64. See maailmarekord püsis ainult kolm päeva, kuni veel samadel olümpiamängudel soomlane J. Saaristo saavutas kahe käega kogusumma sees tugevama käega täpselt 61.00 ja Lemming koguni neljandaks suruti. Sügisel sai Lemming veel korraks maailmarekordi enda nimele — 62.32, mis jäi ta luigelauluks. Ta suri 1931. a. ootamatult südamerabandusse, olles 51-aastane.

Vennad Tim ja Dan Ahearne

Harva, kui koguni üldse mitte, juhtub, et kaks vendasportlast esindavad kumbki eri riiki. Nii oli aga lugu iirlastest vendadega Ahearne'idega, kellest vanem kuulus Kanada ja noorem USA kodakondsusse. Mõlemad olid kolmikhüppajad ja ühtlasi selle ala maailmarekordimehed. Nemat õieti olid tänapäeval harrastatava kolmikhüppe kuulsamateks teerajajateks. Enne neid oli rohkem harrastamisel jalga vahetamata stiil, s. t. kõigi kolme sammu äratõuge toimus ühe ja sama jalaga.

Esimene maailmarekord sammude ponnistamises vahelduvate jalgadega oli 1900. aastast M. Prinsteini nimel 14.47-ga. Ka Prinsteini oli päritolult iirlane ning omakorda saanud õppust jällegi iirlaselt — Shanahanist, kes jalga vahetamata stiilis oli hüpanud 1890. a. 15.10 ja 1893. a. koguni 15.26. Prinsteini maailmarekordi ületas esimesena vanem vend Ahearne'idest — Tim. Tema tagajärjeks oli 14.92, millega tuli Londoni olümpiamängude võitjaks. Kolmikhüppe tase oli juba tollal kõrge, sest Londonis tulid Ahearne'i järgmisteks McDonald (ka sünnilt iirlane, kuid Kanada kodakondsusest) — 14.76, norralane Larsen — 14.39, kanadalane Bricker — 14.10 ja ameeriklane P. Adams — 14.07.

Tim J. Ahearne oli õieti kergekaaluline mees, kuna omas 170 sm pikkuse kohta ainult 57 kg kehakaalu. Kuid tal oli võimas äratõuge. 1909. a. hüppas ta jalga vahetamata stiilis 15.28, millega ületas oma eelkäija Shanahani, kuid jäi ise varsti oma noorema venna varju. Dan Ahearne oli vennast pikem ja veelgi võimsana äratõukega. Tema esimene samm kolmikhüppe sees oli suhteliselt väga pikk — 6½ m ümber. Kõigepealt ületas ta venna maailmarekordi jalga vahetamata stiilis, saavutades 15.31. See oli 1909. a. Samal aastal hüppas ta vahelduvate jalgadega stiilis 15.66, kuid tuule toetusel. Järgmisel aastal saavutas ta koguni 15.70, mis oli uus võimas maailmarekord, kuid on teadmata, miks see ei leidnud tunnustamist.

Sama 1910. a. tõi Dani nimele maailmarekordi siiski, kuid „ainult“ 15.16-ga. Järgmisel aastal saavutas ta üliõpilasvõistlustel 15.51, millega esmakordselt oli vahelduva jalaga stiilis ületatud jalga vahetamata stiili maailmarekord. Seda tagajärge suutis ta neli aastat hiljem, s. o. 1915. a., parandada 15.52,5-le, mis jäi purustamatuks 16 aastat, kuni jaapanlane Mikio Oda maailmarekordi Kaug-Itta viis.

Kokkupigistatud read

● Itaalia jalgpall võib tagasi vaadata hiilgavale võiduperioodile: 1935. a. saadik pole azzuri-mehed kaotanud ühtki jalgpalli-maavõistlust, kuigi nad neid selle aja vältel on pidanud kokku 31. Ja praegugi pole näha, kes suudaks lüüa Vittorio Pozzo mehi!

● Suureks üllatuseks oli, kui Davis-cupi Euroopa tsooni tänavuses finaalis Saksa kaotas Jugoslaaviale. Kaotuse peapõhjus peitus vahest selles, et üksikmängudes ei võistelnud kaasa Roderich Menzel, keda mingisuguse tervisrikke pärast asetati meeskonda ainult paarimängus. Ilma R. Menzelita Saksa kaotas 2:3, kusjuures Menzeli kaasamängimisel Saksa võit näinuks kindlana.

1923. a. saadik on Euroopa tsooni finaali lõppenud järgmiselt:

1923	Prantsuse—Hispaania	3:2
1924	Prantsuse—Tšehhoslovakkia	5:0
1925	Prantsuse—Holland	4:0
1926	Prantsuse—Inglise	5:0
1927	Prantsuse—Daani	3:0
1928	Itaalia—Tšehhoslovakkia	3:2
1929	Saksa—Inglise	3:2
1930	Itaalia—Jaapan	3:2
1931	Inglise—Tšehhoslovakkia	4:1
1932	Saksa—Itaalia	5:0
1933	Inglise—Austraalia	3:2
1934	Austraalia—Tšehhoslovakkia	3:2
1935	Saksa—Tšehhoslovakkia	4:1
1936	Saksa—Jugoslaavia	4:1
1937	Saksa—Tšehhoslovakkia	4:1
1938	Saksa—Jugoslaavia	3:2
1939	Jugoslaavia—Saksa	3:2

● Veel suureks üllatuseks tennises on USA kaotus Austraaliale Daviscupi väljakutse-finaalis. Esimese võistluspäeva järele ei teatud aimatagi säärast sensatsioon, sest ameeriklased läksid juhtima Riggsi ja Parkeri võitudega vastavalt Bromwichi ja Quisti üle. Teisel päeval tuli aga pööre, kui samad austraallased alistasid paarimängus Hunt-Krameri 5:7, 6:3, 7:5 ja 6:2. Kolmandal päeval sai tänavune Wimbledon võitja Riggs ootamatult lüüa Quistilt, kes sai setid järgmiselt 6:1, 6:4, 3:6, 3:6 ja 6:4. Täiesti hõlpsalt Bromwich võitis Parkeri — 6:0, 6:3 ja 6:1.

Nii said ameeriklased ainult kaks aastat olla Daviscupi kaitsjateks ning järjekorras läks see Austraalia valdusse, kes ka varem on olnud Daviscupi kaitsja.

● Rahvusvahelise ujumisliidu (FINA) juhatus on asunud seisukohale, et nn. liblika- ehk butterfly-stiilil pole midagi ühist rinnuliujumisega, mispärast esinetakse ettepanekuga selles stiilis ujumise kõrvaldamiseks rinnuliujumisest. Liblika-stiili lõplik kõrvaldamine võib otsustamisele tulla siiski alles pärast Helsingi olümpiamänge.

Teise tähtsa otsusena kavatakse edaspidi ujumisvõistlustel aega võtma hakata elektril abil. Lähest lahkudes lülitab ujuja automaatselt käima elektrikella ja finiši jõudnult paneb selle jällegi automaatselt seisma. Nii loodetakse saada suuremat täpsust aegade registreerimisel.

● Saksa jalgpalliamet on otsustanud alanud uuel hooajal kaotada klubide paremus otsustamise värvate suhte järgi, kui kahel või mitmel meeskonnal on võrdset punkte. Selle asemel hakatakse võrdsete punktide puhul paremust selgitama löödud ja vastusaadud värvate vahe järgi. On leitud vahega arvestamise olevat õiglasema, sest sel puhul ei jää värvate saavutamine mängukanniks matemaatikale.

Näitena tuakse Süd-West'i ringkonna tabeli lõpuosa läinud aasta meistrivõistlustelt. Võrdsete punktide puhul olid värvate suhted ja vahed kolmel meeskonnal järgmised:

Saarbrücken	31:45 = 0,688 = -14	värvat
Rotweiss	24:35 = 0,685 = -11	„
Pirmansens	23:38 = 0,605 = -15	„

Klass allapoole langes Pirmansens, keda ka värvate vahega arvestamine poleks päästnud, kuid samal ajal oleks Rotweiss tõusnud ühe koha võrra kõrgemale ja oleks pääsenud väljalangemisest.

Kordamismatše võrdsete punktide puhul sakslased ei pea praktiliseks, sest 1) oleks ülekoos koormata pärast pikka tsükli meeskondi üleliigsete raskete matšidega, 2) need matšid kujuneksid liig tugevateks ja vahest isegi tootreteks, 3) ainult ühe kordamismatši võimaldamine ei oleks õiglane, kuna ühele poolele jääks soodustus võistluskoha suhtes, pealegi võib see matš viigi puhul tingida veel ühe kordamismatši; kahe lisamatši võimaldamise puhul võiks tekkida veelgi rohkem lisamatše ja need kurnaksid kogu hooajal nii-kui-nii rasked heitlused läbiteinud meeskondi.

● Omaegne Šveitsi parim käija ja maailma-rekordimees Artur Tell Schwab on Saksamaal leidnud uue kodumaa. Aktiivsportimisest on ta küll loobunud, kuid seda hinnatavam on ta Saksa käijate treenerina enne olümpiamänge. Muuseas kavatseb ta olümpiaatleedi kasvatada oma pojast Fritzist, kes on praegu 19-aastane ja kes võib-olla juba Helsingis esineb Saksa värvides olümpiaatleedina.

● Esimesena on Soome jalgpalli liiduklassi meistrivõistlustel jõudnud värvate loomises üle 100 HIFK mängija Strömsten. Alates 1930. aastast kulub tal 100 värava löömiseks 10 aastat. Järgmise parima väravakütina on samast klubist Salin jõudnud 90-ni. Ka temal kulub selleks 10 aastat. Kuue aastaga juba 79 väravat on löönud Lehtonen (HJK), kes väravaküttide tabelis asub kahe eelnimetatu kannul.

● Malmö korraldati Balti mängude 25. a. tähistamiseks ka veesportdivõistlusi, millest ainsa eestlasena võttis osa Egon Roolaid. Tema esimene start Rootsis oli igati rahuldav: nii 100 kui 400 m vabaujumises tuli ta teiseks. Seejuures revanšeeris ta lühemas distantsis rootslasel Per Olof-Olssonilt Piritall saadud kaotuse. Võitjaks sel distantsil tuli eurooparekordi omanik H. Fischer (Saksa).

Tulemused olid järgmised: 100 m — 1. H. Fischer 1.01,2, 2. E. Roolaid 1.01,5, 3. P. Olof-Olsson 1.01,6; 400 m — 1. Köninger, Saksa, 5.02,9, 2. E. Roolaid 5.14,5, 3. G. Johansson, Rootsi, 5.14,5.

● Neli Eesti poksijat sooritas P. Matsovi juhtimisel 23. augustiks eduka võistlusreisei Stockholm. Keskaalus euroopameister A. Raadik laiendas oma võistlusvastaste arvu Oskar Ägrenile, kes Milanos ja Dublinis on tulnud pronksmedalile. Sensatsioonina löi Raadik oma vastase knokki teisel ringil. Poolraskekaalus Valle Leet sai 3:0-võidu Thure Ägreni ja sulgkaalus E. Seepere Erik Karlssoni üle. Ainsana kaotas H. Kanepi B. Vrebmanile, peamiselt vastupidavuse puudumise tõttu.

Nii on meie poksijad tänava suvel sooritanud võistlusreise Soome ja Rootsi, lisaks ka kodumaal pidanud rahvusvahelisi matše.

● Kolmekordseks Eesti meistriks klubidevahelistel võistlustel tuli Kalev. Ta võitis liiduklassis Tallinna Lawn-Tennise ja Hockey Klubi 4:3, A-klassis Tartu Akadeemilise Tennisklubi 11:2 ja B-klassis Kiviõli Tennisklubi 7:6. Seega omapärane hat-trick.

meistrivõistlustelt

Eesti meistrivõistlused kergetõustikus omasid tänavu erilise ilme. Vastupidiselt viimaste aastate tavale puudus rida eliitmehi, seda Londoni mängude kui ka vigastuste tõttu. Seetõttu oli osavõtjate arv rekordiliselt väike. Kokkutulnute enamiku moodustasid need võistlejad, kes lootsid pääseda heal juhul kuuetele esimesele kohale. Sellest hoolimata jäi tagajärgede tase tubliski nõrgemaks kui viimastel aastatel, seda mitte üksnes eliitmeeste eemalejäämise tõttu, vaid peamiselt teiste arvel. Arvatavasti mõjus kaasa ka see asjaolu, et Tartu Tamme staadion pole just esmajärguliselt korras. Aastate vältel pole kuidagi suudetud väljakut säärast välja ehitada, et see võimaldaks kergetõustiklastel näidata oma parimaid tehnilisi tulemusi. Rahuldas ainult kõrgushüppe-paika, aga siin takistas nooremaid võistlejaid võrdlemisi tugev vastutuul.

Sprintides toimus vargusi ülikülluses, mida näis põhjustavat liiga kääras asend lähtel. Aga tavaliselt on kombeks süüdistada ka lähetajat. Esmajärguline lähetaja peaks suutma sisendada võistlejaisse rahu ning võtma neilt lootused varguseks. Võistluste teisel päeval oli olukord parem, nähtavasti lähetaja oli suutnud enast maksma panna.

Märkida oli, et 200 m jooksiaid kurvet joostes suruvad keha liiga sissepoole, kuigi kiirus pole seal just nii suur, et ta jooksja viskaks rajalt välja. Säärastel joostes raisatakse jõudu, sest sel puhul ei tule kogu kehaskus jalale.

Pikemates maades häiris pehme rada, mis ei võimaldanud joosta võimete kohaseid aegu. See raskendas ka jooksu ülesehitamist, sest võimatu oli kalkuleerida, kui palju takistab raja pehmus.

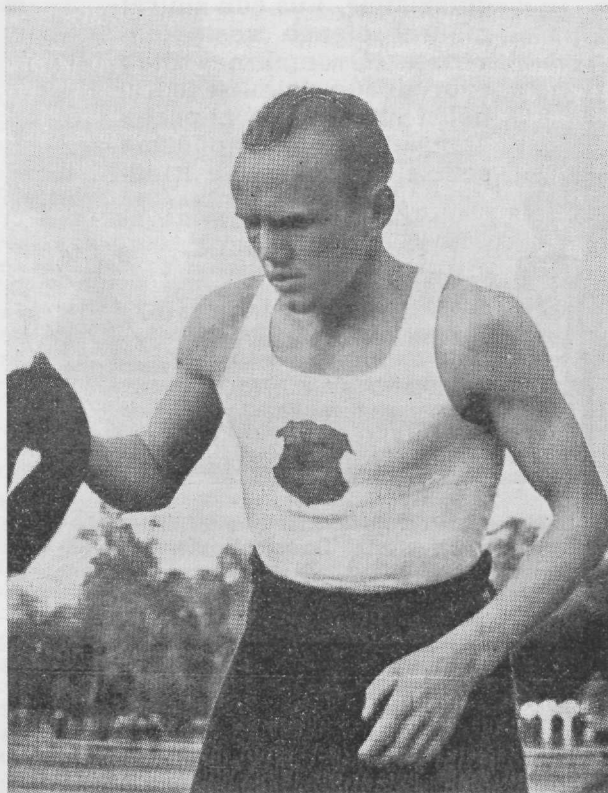
Kahjuks toimus 10.000 m ringilugemisega eksitus, mis segas ülevaate saamist aegadest. 10.000 m joosti esimene pool suure arvu spurtidega, mille vältimiseks vanemad jooksjad ei võtnud midagi ette. 5000 m-is E. Prööm kindlustas endale kaheksandat korda meistritiitli, ilma et keegi oleks suutnud olla talle lähedaseltki tasavägine. A. Saarel olid veel jalgades kolm rasket maavõistluse jooksu. Tänavu, kus meil polnud kaht kindlat tippmeest, oleks pidanud pikamaajooksjaid laskma maavõistlusil joosta vaheldumisi.

1500 m oli täiel määral taktikajooks. Esimesel ringil oli kohtade sissevõtmise tõttu aeg 65,0 sek., teisel hoiti jõudu ja ring kaeti 72,0 sekundiga, kolmanda ringi keskel hakati juba spurtima — aeg 66,0. See oli ühtlasi meistrivõistluse konkurentsi rikkaim jooks võistlusil.

Hüpetes tuleb jällegi mainida halbu hüppepaiku. Teivashüppes oli l. a. veel kuuendagi tulemus 3,50, tänavu sai aga 3,40-ga koguni teise ja kolmanda koha ning kuues koht äi hoopis vakantseks, kuna kaks kandidaati sellele kohale ei saanud valitud algkõrgusest üle. Puudusid R. Kiisaar ja E. Äärma — esimene sõitis Londoni, viimasel aga ei näinud erilist huvi olevat meistrivõistluste vastu. Esinenud teivashüppajate kohta peab ütleva, et nad teevad vigu peamiselt teiba auku panemisel. lisaks A. Adamson tipib viimaseid hoosamme ja teeb lõnuks tõuke liiga lähedalt. Rõõmustav on siiski, et ta selles osas on võrreldes läinud aastaga paranenud.

Kaugushüppes ilmnis hoovõtu-tee puudulikkus: hüppajad olid nagu rajale naelutatud. Jalgade ette viimisel forkas silma, et seda tehti istumise tahaviimise arvel. Mõneski iuures võis tähele panna selle liigutuse tegemise ajal iärsku allapoole kukkumist.

Kolmikhüppes on jõutud tehnika põhimõtetele võrdlemisi lähedale: puuduvad liiga kõrged esimesed hüpped

Meie parim keskmaajooksja Erich Veetõusme. Eesti tänavune meister 800 ja 1500 m-is.

ning ka rütmiga võib olla rahul. Eriti tore oli T. Õunapi vabajala hoogus ettetoimine võitutoova hüppe teisel sammul. Sageli astuti üle, mida nähtavasti põhjustas see, et küllaldaselt ei arvestatud taganttuule mõju.

Vasar on leidnud õnnelikult mõningaid harrastajaid ja nüüd võime näha võistlemas juba ehtsaid vasaramehi. Heidetakse korralikult pööretega ning heite põhimõtete suhtes ollakse õigel teel. Veaks on, et püütakse kogu pöörde läbi viia aktiivse jõurakendamisega, mis aga tingib heite-tele väärasendi. Vasaraheites on väga oluline, et telg asuks ühel kehaäärel, millega saame kõige paremini kasutada tsentrifugaal-jõudu. Olümpialootusel O. Linnastel näib pöördetel olevat kere ees. See omakorda häirib tasakaalu, mille tõttu tal tasakaalus püsimiseks pöördel käed on kõverad. Näib ka, et ta püüab pöörata suure osa pöördest aktiivse jõuga. Peab enam rippuma vasaras, siis saab korrapärase tasakaalu.

Kokku võttes peab meistrivõistluste kohta ütleva, et tehniliselt on meil näha paranemist, kuigi võrdlemisi vähesel määral. Valus on aga märkida, et Tartus jättis võistluste korraldus soovida. Näiteks väga puudulik oli publiku informeerimine väljal tehtust. Teisel päeval olukord ses suhtes pisut paranes. Eeltööde osas oli aga tehtud korralikku tööd ja võistlejad olid väga hästi majutatud. Majanduslikult lõppesid võistlused puudujäägiga.

OVOMALTINE

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegetsejatele, kus edu suurel määral on olnud vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S. «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

D' A. WANDER A. G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE *terwendab ka Teid!*

Kõneleme ka teatejooksude, kümnevõistluse ja naiste meistrivõistlustest. Teatejooksudest võttis osa väga piiratud arv seltse, aga konkurents oli ennatematult tubli. 4×100 m-is on Kalevile siginenud vastaseid, kes võivad muutuda kardetavaks. Tõsi küll — Kalevil puudub R. Toomsalu, aga ometi ei saa teiste tõusu alahinnata. Viljandi Sakala väga napp kaotus oli tähelepanuväärne ja ÜENÜTO-lege on tublisti juure annud narvalane Kink. Kahju on üksnes sellest, et Narva ei suuda oma silmapaistvaid mehi endale hoida, vaid need siirduvad ikka mujale.

Tubli oli Sakala ka Rootsi teatejooksus, eriti H. Arvo, kes suutis lüüa tugevasti ees olnud ÜENÜTO V. Sibulat ning võidelda Sakalale meistritiitel. Ei saa jätta tähelepanuta Sibula taktika viga. Tugevasti ees olles võrdvõimelisest või veidi paremast mehest ei ole alati kõige targem püüda vahet rebida, vaid lasta lähedalla spurtida ning siis panna kõik välja. Siis võib-olla suudetakse distants lõpuni tugevasti läbi tõmata ning säilitada edu.

4×400 m võitis ette arvestatult Sakala. Kalevi E. Nurk vast siingi ei talitanud õieti, püüdes otsekohe Sakala viimase mehe Arvo kinni. Arvatavasti oleks vahekatmine kogu 400 m vältel olnud ökonoomsem. Usume siiski, et Sakala oleks võitnud igal juhul.

4×1500 m-is toimus tubli konkurents. Enne võistlusi oli kuulda, et ÜENÜTO kavatseb Kalevit võita, mida võis pidada isegi usutavaks. Jooksu alustasid Kalevil Reinvelt, ÜENÜTO-l Urban. Vedama asus outsiderina Sakala mees. 400 m läks 68,0, 800 m 2,20,0, seega mõõdukas tempo Reinveldile, kes pealegi ei püüdnud otse kannul. 1200 m-il asus Reinvelt juhtima 3.30,0 ja Urban hakkas maha jääma. Reinveldi aeg 4.15,0 ja Kalevile oli hangitud 10 m edumaa. Teadet läks edasi viima A. Anier väga ühtlases tempos. Teda taga ajama asunud A. Piisangule anti käsk spurdigiga Anier'püüda. Seda ei sündinud. Raske olekski uskuda, et nii vastupidavat meest kui Anier oleks suudetud lüüa spurdigiga. Spurdi pikkus oleks pidanud siis olema vahet 200—300 m. Anieril läks 100 m 1,6, 500 m 1,23, 900 m 2,31, 1300 m 3,38 ja 1500 m 4,12. Vahe oli rebenenud umbes 15 m-le, kui E. Hurt asus E. Pröömi püüdma, jälle käsuga seda kohe teha. Prööm vastupidava-

mana vastas sellele ka tugeva jooksuga — 200 m 30,0, järgmine 400 m 64,0 — ning Hurdal ei tulnud Pröömi löömisest ka ajaga midagi välja ning vahe rebenes koguni üle 20 m. Pröömil järgmised 400 m olid 67,0 ja 68,6 ning viimane 100 m 18,4, mis annab 1500 m ajaks 4,08,0. E. Veetõusmel jäi üle distants korralikult läbi joosta, sest Tungal oli ette kaotaja osas. E. Veetõusme jooksis 300 m ajaga 47,0 ja järgnevad kolm 400 m vastavalt 68,0, 67,0, 64,4 ning kogu aeg oli tal 4,06,4. Lõpptulemused Kalevil 16,41,4, ja ÜENÜTO-l 16,47,4.

Kümnevõistluses Toivo Öunap näitas end heast küljest — 14,21 kuulis, 16,8 tõkkejooksus ja 54,6 400 m-is räägivad ise oma eest. Jääb vaid soovida enam lõtvust erialade soorituses, siis vast ületatakse isegi nii tubli tulemus kui Leks Kolmpere omaaegne maailmarekord. A. Jürissoni 16,9 110 m-is ja 3,65 teivashüppes olid kümnevõistluse sees rõomustavad.

Kirjutus on küll veninud pisut pikale, kuid siiski pisut ka naiste meistrivõistluste kohta. Kõigepealt: meie naiste kergejõustik areneb praegu ennatematult ebasoosivalt. Võistlusi on neil mõni üksik. Meistrivõistlused olid näiteks kolmandateks hooajal. Sellepärast ei tohi rohkem nõuda kui need võistlused andsid. Veidi enam võistlusi ja meie ei tarvitse häbeneda oma naiste tagajärgede üle.

Tagajärgedest on esile tõsta vähe. Tagajärgi vaadeldes oli Lehte Tamme 37,12 kettahettes parim tulemus. Olümpia-õhutus loodetavasti lisab paar meetrit ning sellega kooskäiv tehnika stabiliseerimine omalt poolt vahet veelgi kaks meetrit. Tublid on A. Sillami tagajärg kuulitõukes 10,95 ning M. Peldi tagajärg odaviskes 36,50. Suhteliselt parim on L. Hiiepuu 1,45, mis tähendab 87,8% maailmarekordist.

Seega osutuvad meie naised tugevamateks samadel aladel kui mehedki. Loodetavasti suudab Helsingi olümpia naisigi vaimustada.

Kasti- ja puukiutööstus

„Standard“

Tallinn, Simoni 1, kõnetr. 314-19

Valmistab soodsate hindadega igasuguseid pakk-kaste sise- ja välisturu tarbeks. Eriala ekspordkastid: õuna-, kartuli-, jõhvika- ja munakastid. ●

Samuti ostab tööstusele tarvitaminevaid propse ja laudu.

Alec James'i KARJÄÄR

20. Hakkan pummeldama...

19. „Makske ka minu eest...“

Rahaline toetus, mida Chapmanile pakkus Arsenal, oli ainulaadne. Chapmanil olid täiesti vabad käed, keda ja millise hinna eest ta tahtis seltsi muretseda mängijate kaadri täiendamiseks. Tal oli kombeks omal käel sõita salajastele „maakuulamise“ reisidele. Tema usaldus ja tema otsusevõime olid ebatavalised. Kui ta pöördus ühelt sääraselt reisilt tagasi, kutsus ta kokku Arsenali direktooriumi ja teatas: „Ma toon NN-i selle ja selle summa eest Arsenalile üle“.

Ma ei ole kogu selle aja kestes, millal olin Arsenalis juures, kordagi kuulnud, et direktorium oleks kahelnud Chapmani kavatsustes. Temale anti ikka tavaline vastus, kui ta küsis raha mõne mängija ostmiseks: „Kuid endastkõigest, mr. Chapman!“ ... Lühidalt — Arsenalis valitses ainult ühe võimukandja seisukoht.

Sealjuures — ja need paljud mälestused panevad mu ikka muhelema — oli Chapman hoolimata oma suurtest kulutamisest väga kitsi, kui asi seisis tema enda rahakotis... Olgu see kas või eriskummaline, kuid see on tõsiasi. Kui Chapman kord kellegagi kuskile läks, siis „otsustaval silmapilgul“ ütles Chapman oma tavalise lause: „Mul ei ole raha kaasas. Olge hea ja makske minu eest“.

Tean oma kogemustest rääkida ühe loo. Kui olin Prestoni juures, oli kokku lepitud, et iga selts, kes mind tahtis palgata, pidi minu „agendile“ maksma 50 naela komisjoni, et tasuda vaeva ja kulusid. Paljudel mängijatel ja säärasel agendil. Need on vahemehed mängija ja klubi vahel, kes tunneb huvi kõne all oleva mängija kohta.

Rääkisin Chapmanile enne oma üleminekut Arsenalile, et minu sõber peab Arsenalilt saama preemia siis, kui ma alla kirjutatan. Chapman ütles: „Arusaadav, täiesti all right! Saab korraldatud!“

Kui siis olin Highburys juba ja tuletasin talle meele seda asja, ütles ta: „Mul ei ole parajasti raha käepärast, Alec. Andke teie talle esialgu, siis korraldan seda asja hiljem teiega.“

Ilus, mõtlesin, ka õigel Maksin oma sõbrale 50 naela ja seda viiekümnelist, mis pidi nüüd tulema tagasi Chapmani taskust, pole ma enam kunagi näinud...

Üldse — meie „kahekesi“! Tema ja mina, mõlemad täis jonnid ja kindlad oma võimetes — meil oli ikka pisut kiikuda üksteisega. Alati oli ütlemist — ja enamasti rahaasjus. Chapman võttis iga tasusaamise nõudmise, mille esitasin, kõvasti luubi alla ja uuris siis seda täpselt. Siis tahtis ta hakata kärpima. Ja seltest tulidki elavad „keskustelud“.

„Te olete mulle põhjustanud rohkem unetuid öid kui ükski teine enne seda!“ kinnitas ta mulle kord.

„Noh, mr. Chapman,“ vastasin talle, „ka teie ei ole mulle just unepulbriks olnud!“

Kuid kõigele vaatamata — Chapman on olnud mulle suurim geenius, keda on see mäng loonud. Ei kunagi saa enam teist Herbert Chapmanile olema...

Tulen nüüd tagasi oma karjääri juure Arsenalis. Võtsin nüüsi vastu kõrvalametina tegevuse spordi-riistade äris. Olin ikka lepingu allakirjutamise juures veel vaikselt mõtelnud, et see on ainult jalgpalliliidu pärast sildiks... selle 250-naelalise lisatasu pärast... te juba mõistate. Kuid see määramine osutus soliidseks tööks, mis võttis kogu minu vaba aja, mis mul jäi jalgpallimängust. Tulin alles hilja õhtul koju nagu iga ametnik. Alul oli see minu „kõrvalamet“ mulle neetult mõru, kuid aegamööda muutusid minu vaated.

Minu šeff, keegi mr. A. H. Williams, üks Londoni vägevamaid müügikahureid, hakkas mulle selgeks tegema reklaami tähtsust ka jalgpallimängija suhtes. Ta tõestas mulle, et karikatuurid, artiklid ja pildid tegid mind vähemasti niisama populaarseks kui minu võimed mänguväljal. Minu „pikad püksid“ osutusid juba mõisteks omaette. Inimesed rääkisid tavaliselt: Jah, see Alec James, see on ju too nende pikkade pükstega!“ Publicity jalgpallimängijale? Naeruväärt! Ei, sugugi mitte!

Ari sokutas minu pildi ja minu nime igasse lehte ja ärisse ilmusid tuhanded uudishimulikud, et lähedalt „oma silmaga“ näha seda meest, kelle Arsenal oli ostnud tookord rekordse summa — 9000 naela eest!

Kuid asjal olid ka oma varjuküljed. Minu elukutse hoidis mind õhtuti Londoni Westendis ja sain tuttavaks liig paljude inimestega, kes tahtsid mulle näidata „Londonit öösel“, kui äriaeg oli lõppenud. Sattusin niiskesse ja lõbusasse seltskonda ja pummeldasin veel tundideni, millal iga jalgpallimees juba ammu sügavas unes uinus ja uinuma pidi! Sära, hiilgus, seltskond, muusika ja sõbrad olid mulle, lihtsale šotlasele agulist, pähe tõusnud. Londoni uhkus oli mulle seni olnud asjaks, millest olin ainult lugenud. Jumal teab, kuidas ma neil naudingurohketel aegadel üldse suutsin jalgpalli mängida!

„Mul ei ole raha kaasas. Olge head ja makske ka minu eest“.

Kuid kuna juba jutt on mängust: ma ei mänginudki nagu jalgpallimees või veel paremini ütelda — see ei olnud jalgpall, mida mängisin!

Jalgpalli entusiastid korraldasid mulle Arsenalile tulekul vaimustava vastuvõtu ja press jagas mulle oht-rasti komplimente, nii et see pisut takistas mind.

Ja — ma mängisin halvasti. Ma ei saanud lihtsalt mängida, tundsin massi peetumust minu kehva mängu puhul. Selle vägeva lärmi puhul, millega mind võeti Highburys vastu, ootasid nad — ja õigusega — midagi suurt.

Kui vilets ma aga olin! Palun: Ühel hommikul anti mulle Arsenalil väljal üks pakk üle. Selles oli kaks närust ja kõlbmatut jalgpallisaa-bast. Ja saadetist illustreeris sedel: „Võite neid saapaid rahulikult kanda. Te sobite neisse hästi, sest olete ise niisama ära kantud nagu need!“

Chapman oli minu halva esinemise pärast vapu-tatud. Ta katsus igati, ta paigutas ümber kõik mehed edurivis ja poolkaitses, vahetas mehi, kuni talle selgus, et ainult mina üksi olin süüdi selles, et meeskond näitas tagasiminekut vormis... Mina olin see loigev masin... ja Chapman võttis mind mängust!

Ma ei olnud muud ka pälvunud. Ja keegi ei tead-nud seda paremini kui ma ise.

Esimene karikamäng, mida Arsenal pidi sooritama pärast minu ületulekut, peeti Chelsea vastu. Mina olin pealtvaataja...

Minu populaarsus jalgpallipubliku ja isegi seltsi juu-res oli kadunud. Ma ei saanud selle mängu puhul iste-koha pääset ja pidin võistlust jälgima püsti, vahekaigust tribüüni all. Arsenal võitis. Rahvahulga juubel-dus löikas mulle südamesse. Jumal hoidku, ma seisin ju kõrval ja vaatasin, kuna minu õige koht oleks olnud keset võistluse möllu! Tundusin olevat vilets ja arme-tu. Ei, kõige parem on juba, kui loobun üldse — see mõte läbistas sel hetkel minu pea...

Järgneval nädalal mängisin varumeeskonnas. Jälle esinesin kehvasti...

Esmaspäeval pärast seda mängu kutsus Chapman mu oma büroosse: „James, lasen teid klubi arsti poolt järele vaadata. Midagi teiega pole korras.“

Ma ei vaelnud vastu. Arst tunnistas mind kaua aega ja tema „retsept“ oli järgmine: „Teie jalad on kohutavas seisukorras. Mingi kohe koju ja heitke voodisse. Ja jääge sinna, kuni luban teid jälle tõusta!“

Ilus... Heitsin voodisse. Iga päev tuli arst mind külastama ja tegi mulle süstimisi jalgadesse. Kui Arsenalil tuli järgmine karikamäng Birminghamiga, olin ikka veel voodis. Kuulasin mängu raadioülekan-net. Minu meeskond juhtis 2:0, kuid lõpuvini oli Birmingham saavutanud viigi 2:2.

21. Kuningas surub minu kätt

Päev hiljem tuli arsti asemel hoopis teine külaline: Herbert Chapman isiklikult! Minu suureks üllatu-seks ta ütles: „James! Tõuske! Mingi väljale, harju-tage pisut ja sõitke Brightonile teiste poiste juure, kes valmistuvad teisipäevase kordamismängu vastu.“

Arvatavasti oli arst seletanud, et olen terve ja võin mängida. Oleksin võinud Chapmanit emmatal Hil-jem kuulsin, et Phil Kelso, suur jalgpallitudnja ja üks vähestest, kelle nõuga Chapman arvestas, oli helistanud Arsenalile ja ütelnud Chapmanile:

„Teie ainus võimalus kordamismängul Birminghami võita on see, et lasete Alec James'il mängida! Tooge ta voodist välja ja pange meeskonda!“

Kui palju see lugu tõele vastab, seda ma ei tea, tõi-asjad on igatahes järgmised: ma mängisin meeskonnas kaasa ja me pääsesime järgmisesse vooru edasi, sest andsime Birminghamile 1:0 knock-ouidi. Ma ei mäleta, kuidas ma mängisin, kas tegin üldse midagi

head meeskonnale, kuid pärast mängu patsutas Chap-man mulle riietusruumis õlale ja ütles:

„James, teie võitsite selle mängu meile!“ Ja ise ta säras näost.

Ma pidasin tema märkust sarkastiliseks, kuid ta rääkis tõsiselt. Ja sellega algas minu „come back“!

Karika poolfinaalis me võitsime Hull City korda-mismängul 1:0 ja pääsesime lõppmängu Huddersfield Towni vastu, kes oli suureks favoriidiks.

See finaali tõi mulle suure ja rõõmsa erutuse. Esi-mest korda seisin vastamisi kuningas George V-ga. Silm silma vastu. Mõlemad meeskonnad olid rivistunud tribüüni ette ja meeskonna vanemad esitlesid iga män-gijat tema majesteedile, kes surus iga võistleja kätt. Polnud halb ühele poisile hallist Mossendi tööstus-rajoonist!

Karikafinaal Arsenal-Huddersfield jääb ajalukku kui „tsepeliini finaali“. Hiiglasuur õhulaev lendas män-gu ajal välja kohal, ja veel tänapäeval on inimesi, kes kinnitavad, et Huddersfield vaatas rohkem tseppi kui mängu sel hetkel, kui me lõime esimese värava. Värav ise — mina lõin selle — tekitas suure protesti. Kohtu-nik oli vilistanud fouli, mis tehti mulle. Seadsin palli kohale, söötsin selle Bastinile, Bastin tormas edasi möö-da äärt, — see sündis kõik mõne pingutava sekundi kestes —, lükkas palli uuesti minule ja ma põrutasin selle võrku! Huddersfield ei saanudki aru veel, mis oli juhtunud. Huddersfieldi mängijad asusid kohtuniku ümber ja nõudsid karistuslöögi kordamist. Kuid kohtu-nik jäi oma otsuse juure kindlaks. Ja et kõiki „kaht-lusi“ purustada, lõi Arsenal veel teise värava: see oli Lamberti meistertöö, kes mängis ümber kogu Hudders-fieldi kaitse ja lõi imetusväärset platseeritud palli. Sellega oli Arsenal võitnud karika — võitnud, minu arvates, kõige räbalama meeskonnaga, mis minu 8-aas-tase Arsenalil kuuluvuse aja kohta oli Highburys.

Ärge arvake, et tahan sellega oma kaasmängijaid maha teha. Kuid ei saa kahtlust olla, et selle Arsenalil meeskonna tase, kes võitis tookord karika, ei lasknud end kuidagi võrrelda hiljem näidatuga, kui Chapman oli loonud võib-olla Inglismaa jalgpalli kõikide aegade parima ja kuulsusrikkaima meeskonna. Sel ajal, kui võideti karikas, ei võinud isegi Chapman veel unistada, et paari aasta pärast Arsenalist saab meeskond, mis oli eeskujuks isegi kogu maailmas.

Ja see sai siiski tõeks. Veel tähtsam: selle mees-konnaga minu Arsenalis aktiivselt võistlemise ajal või-deti neli korda meistrivõistlused, üks kord tuldi tei-seks, kaks korda võideti karikas, üks kord oldi karika finaalis kaotaja osas ja korrati Huddersfieldi rekord — Arsenal tuli kolm aastat järgemööda Inglise meistriks!

Kui kummaline on see, kui mõelda, et meie esi-mese karikavõidu ajal Arsenal võitles meeletult liigast väljalangemisest pääsmiseks! Tahaksin väga teada, mida Chapman oleks teinud, kui me poleks karikat võitnud! Sest meie saavutused liigas olid viletsad, seda teadsime ise. Pealegi oli Chapman mees, kes ei murdnud palju pead mängija kallal, isegi siis, kui see oli tal 9000 naela maksmal läinud. Kui ta ei löönud läbi — siis ei olnud tal väärtust Arsenalil jaoks ja ta pidi lahkuma. Ja minu kohta tähendas Chapman: James'i eest maksin 9000 naela, kuid kui me poleks Wembleys võitnud, oleksin ta seadnud transferdi nimistusse.

Kas ma ei ütelnud juba esimeses peatükis, et pean end õnne poolt kõige enam soodustatuks jalgpalli-meheks. Te näete isegi: minu õnn kestis. Ma ei ol-nud kuni karikamängudeni isegi kümnendikku oma transferdi summast väärt. Siis tuli minu õnneaeg uuesti... ja jälle istusin puu kõrgeimal oksal, kuigi mul polnud tõeliselt õigust kõrgemal olla kõige alumi-sest...

Kuid ma olin saanud oma õppetunni: Mitte enam ööklubisid! Mitte enam pummeldusi läbi öö! (Järgneb).

KUUST KUUSSE

Eestile pronksmedal olümpiajollidel purjetamises

Robert Tammiku saavutus euroopa-võistlustel

Euroopavõistlustel olümpiajollidega sõidus, mis 7.—11. aug. korraldati Gdynias, oli suureks üllatuseks Eesti platseerumine kolmandana. Eestit esindas Haapsalu jahtklubisse kuuluv Robert Tammik, kellega varumehena oli kaasas Viktor Hansen Eestimaa meri-jahtklubist.

Mõlemad eestlased, kes on küll tuntud purjetajad, harrastasid olümpiajollidel sõitu tänavu esmakordselt. Seda üllatuslikum ongi Eesti hea platseerung kuue rahvuse vahelises konkurentsis. Esinenud riikide vahel kujunes paremusjärjestus järgmiseks: 1. Hollandi. 2. Ungari. 3. Eesti. 4. Prantsuse. 5. Belgia. 6. Poola.

Igal riigil tuli sõita 6 korda, kusjuures pärast iga sõitu vahetati paadid. Eesti olümpiajoll tuli 2 korda esimeseks, üks kord kolmandaks, neljandaks ja viiendaks, kuna viimane sõit ebaõnnestus pöörde-märgi puutumise tõttu. Vastasel korral oleks Eestil olnud võimalusi veelgi paremaks saavutuseks.

Gdynias puudus küll rida tugevaid riike jollide alal, kuid igal juhul võib julgesti ette valmistada startimiseks Helsingi olümpiamängudel.

TJK — Eesti karikavõitja

Karikavõistlustel löödi 50 väravat

Teist aastat tuli pidamisele jalgpallisari Eesti Karikale. Tänavu võis märgata mõningal määral huvi tõusu nende võistluste vastu, kuigi nad pinevuselt olid veidi tagasihoidlikumad. Nii näiteks loovutas Pärnu Kalev võidu Spordile ilma matšita ja Raudla loobus Estale kordamismatšist, kuigi ta esimesel matšil oli saavutanud toredusliku viigi. Pinevust oli rõhkem vahest seevõrra, et kaks Narvas peetud matši olid skandaalühõngulised.

Teist aastat järjest raius enda finaali välja TJK, kes poolfinaalis võitis karikakaitsja suureskoorilises mängus 6:5. Finaalis sai ta ootamatult suure võidu 4:1 Kalevi üle, kuigi Kalev poolfinaalis oli võitnud Esta 1:0 ja veerandfinaalis Olümpia 8:2. Finaal oli siiski tulisehingeline võitlus, milles TJK oli vastu pidavam ja ürituslikum.

Pärast seda, kui enne eelringi NTHK oli võitnud Võitleja 3:2, kujunes karikavõistluste skeem tagantjärele koostatuna järgmiseks:

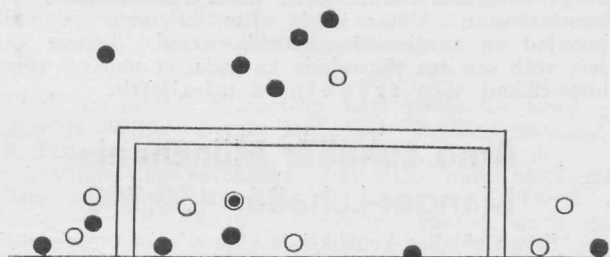
Eelring	Veerandfinaalid	Poolfinaalid	Finaal	Karikavõitja
NTHK ÜENÜTO	NTHK 3:2	TJK 6:2	TJK 6:5	TJK 4:1
	TJK	Sport 1.-v.		
	Sport	Kalev 8:2		
	Pärnu Kalev			
	Olümpia		Kalev 1:0	
	Kalev			
	Tervis			
Esta	Esta 1:1, 1.-v.	Esta 2:1		
Raudla				

Kokku peeti üheksa matši, millel löödi täpselt 50 väravat, mis on karikavõistluste rekord, sest eelmisel aastal saavutati 11 matšiga ainult 38 väravat.

Ka Leedu jäi võitmatuks

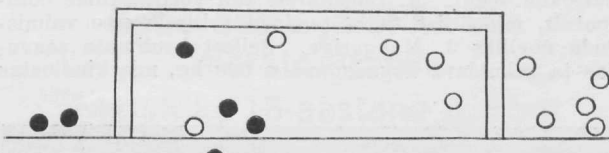
Jalgballimaavõistluste hooaeg lõppes ühegi võiduta

Eesti-Leedu 29. jalgballi-maavõistlus, peetuna 27. aug. Tallinna staadionil, ei täitnud neid lootusi, mida temale asetati kui viimasele võimalusele sel hooajal ka üht võitu näha. Eesti rahvusmeeskond lahkus väljakult kaotajana 0:1, kusjuures ainuke värav oli saabunud teisel poolajal. Leedulaste võit oli igati teenitud, kuigi leedulased ei näidanud väljapaistvat paremat mängu eestlastest. Seejuures eestlaste mäng oli väga (kordame: väga) nõrgast klassist. Kui meenutada kõiki Eestis peetud maavõistlusi, siis sellest nõrgema maavõistluse otsimiseks peaks sorima õige kauget minevikku.

Eesti värav

○ PEALELÖÖGID I POOLAJAL ● PEALELÖÖGID II POOLAJAL

Leedu värav

Ülaltoodud joonised näitavad, et pealelöökidest väravale polnud leedulased kuigi palju paremad. Väravapostide vahele pallide saatmises olid eestlased koguni täpsemad. Võidu leedulastele andis aga nende parem keskvälja mäng, parem kohtade võtmine ja suurem ind.

Peetud maavõistlust võib suureks võiduks nimetada üksnes sel puhul, kui ta jääb õppetunniks järgmisel aastal rahvusmeeskonna moodustamiseks noorematest mängijatest, sest praegune raudvara on juba liig roostes. Pärast maavõistlust oligi kuulda hüüdu värskema vere järele rahvusmeeskonda isegi nende suust, kes rahvusmeeskonna koostamisele lähedastena kategeooriliselt seisid värskendamise vastu. Nüüd aga nähti, missugusesse ummikusse oli satunud senise poliitika.

Pärast läinudaastast Balti turniiri õnnelikku võitmist on tänava jalgpalli-tipp meil tugevasti langenud. Oieti oli ju kriisi märgata ka läinud aastal, kuid siis polnud ta saavutanud oma kõrgpunkti, mis tänava ilmes seda masendavamalt. Seejuures pole niivõrra mõeldud kaotuste seeriale kui nõrgale mängule. Kui kaotused tulevad tubli mängu puhul, on need alati talutavad, kuid kui maavõistlusi võetakse n.-õ. sunnitööna, millist tööd ei tehta innuga ega vahest osatagi enam innuga teha, siis paratamatult tuleb mõelda nooremate mängijate seadmisele rahvusmeeskonda.

Tänavune maavõistluste tabel on järgmine:

Saksa—Eesti Tallinnas	2:0	(1:0)
Läti—Eesti Riias	3:3	(1:1)
Soome—Eesti Helsingis	4:2	(0:1)
Soome B—Eesti B Pärnus	2:0	(2:0)
Leedu—Eesti Tallinnas	1:0	(0:0)

4 kaotust ja 1 viik 12:5

Kui välja arvata ainuke B-maavõistlus, on kõigil maavõistlustel tulnud kokkuvarisemine teisel poolajal. Peale kõige muu tahab see näidata vastupidavuse puudust meie mängijatel. Ja kust saabki tulla vastupidavus, kui klubide juures teotsevad jalgpalliõpetajad kurdavad, et vastupidavuse harjutuste puhul valguvat meeskond treeninguil laiali. Sellest tulebki otsida nõrga vastupidavuse põhjust, mitte aga mängude ülekoormatusest. Võiks isegi väita, et meie jalgpallihooajad on võrdlemisi võistluste-vaesed. Teisest küljest võib see aga tähendada ka seda, et nad on võistluste-rikkad vähe treeninud mängijatele.

Arno Luhaäär Münchenis Manger-Luhaäär 430:390

Suure sõjalise konfliktiga ja võib-olla ka oma spordikarjääri eelõhtul võimaldus Arno Luhaääril saada võistluskutse Saksamaale, Münchenisse, kus augusti lõpupoolel korraldati rahvusvahelised tõstevõistlused. Seni oli A. Luhaäär käinud Kesk-Euroopas võistlemas üksnes maailma- ja euroopavõistlustel, nüüd ta sai siis ka erilise võistluskutse.

Raskekaalus võistles Münchenis neli tõstjat; peale eestlase kaks sakslast — J. Manger ja L. Schattner — ja prantslane Florent. See on praegu Euroopa tugevaim nelik, missugust täiendaks veel ainult kolmas sakslane Wahl. A. Luhaäärile tuli võistluskutse ootamatult, mispärast ta ei teadnud eriliselt ette valmistada duelliks J. Mangeriga. Sellest hoolimata saavutas ta rahuldava kogusummana 390 kg, mis kindlustas

Euroopa tugevaim tõstjate nelik võistluste puhul Münchenis. Vasakult J. Manger, Florent, A. Luhaäär ja L. Schattner.

talle teise koha Mangeri järel. „Kraftsport“ kirjutab: „Luhaäär sai vaimustatud vaatajaskonnalt väga palju aplausi, sest kogu see viis, kuidas ta sooritas katsed, jättis tähelepandavalt mõjuva mulje.“

Manger jäi Luhaäärile siiski kaugelki küündimatuks, sest sakslane tõstis 430 kg ja võinuks soorituste teissugusel valikul saavutada veelgi rohkem. Schattner üritas Luhaääre võitmist, kuid oli algraskused valinud niivõrd kõrged, et jäigi nendele peatuma. Tõukamises tegi ta pärast 150 kg ülesajamist meeletliku katse kolmandal tõstel tõugata 162,5 kg, mille õnnestumise puhul oleks saanud võrdse summa Luhaääriga, kuid oli end üle hinnanud. Samuti nagu Schattner ei pääsenud kaugemale algraskustest prantslane Florent.

Tehnilised tulemused kujunesid järgmisteks:

	Suru- mine	Rebi- mine	Tõuka- mine	Kogu- summa
1. Manger, Saksa	140	125	165	430
2. Luhaäär, Eesti	120	115	155	390
3. Schattner, Saksa	115	112,5	150	377,5
4. Florent, Prantsuse	105	107,5	140	352,5

Teistes kaaludes võitsid: kärbeskaal Schuster 282,5 kg, sulgkaal Liebsch 315 kg(!), kergekaal Jansen 335 kg, keskkaal Ismayr 367,5 kg (lõi maailma-meistrilt Wagnerit 2,5 kg-ga ja prantslast Perquier'd 45 kg-ga) ja poolraskekaal Walla 362,5 kg.

Kalev — 12-kordne veepallimeister Värvatesadu vees

Eesti meistrivõistlused veepallis korraldati tänava Pirital, kuigi algul oli selleks ette nähtud Elva. Kalev, kes eranditult on võitnud kõik selle ala meistrivõistlused, tegi seda nüüd juba kaheteistkümnendat korda. Eesti meistriks tuli ta järgmises koosseisus: H. Bochman, A. Tulik, F. Viirpuu, U. Mennart, A. Dagis, E. Mõtlik ja H. Ambel.

Võistlused peeti ühe miinuse süsteemis kolme meeskonna vahel. Esimesel matšil Kalev võitis Tartu Veespordi Klubi 4:1 (0:0), kusjuures juhtiva värava oli teinud tartlane Kivistik. Kalevi kasuks viskasid väravaid Mõtlik 2, Ambel ja Mennart. Finaalis Kalev hävitas Tallinna NMK'ü suurelt — 8:2 (4:1). Meistermeeskonna väravaküttideks olid Ambel 4, Mõtlik 2, Dagis ja Mennart. Seega andsid kaks matši kokku 15 väravat, mida võib pidada rekordiks.

Eestlased üliõpilasmängudel

Monakos meie laskurid ülekaalukad võitjad ja käsipallurid võitsid kaks hõbemedalit, Viinis Kreegi ja Issaku kaotused

Üliõpilaste maailmamängud korraldati tänava kahekordselt — ühed Monakos ja teised Viinis. Ametlikeks saab nimetada Monakos peetud võistlusi, sest nende korraldamiseks oli luba maailma üliõpilaskonna vastavast rahvusvahelisest liidust, sakslased aga korraldasid paralleelsed mängud endaalgatusel ja protestina selle vastu, et oli hüljatud nende parandusettepanekuid mängude korra ja kava suhtes. Laia osavõttu leidsid aga mõlemad mängud, kusjuures osa riike poolitas oma meeskonna kaheks, sest nii Monakos kui ka Viinis peeti mängud üheaegselt.

Eesti saatis Viini kergejõustiklased, Monakosse aga käsipallurid ja laskurid. Tagantjärele selgus, et näiteks kergejõustiklased ja käsipallurid võinuks üm-

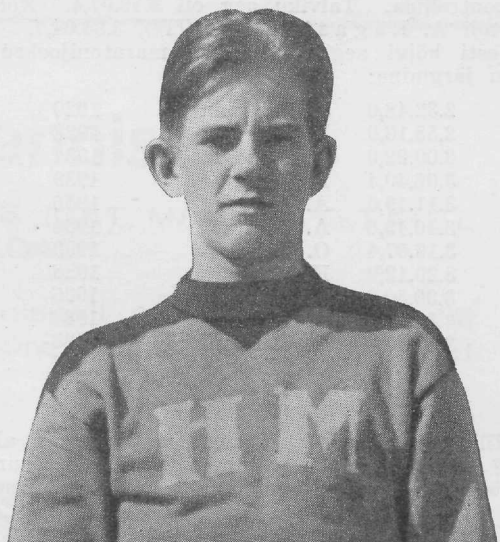
berpöördult lähetada. Meie tugevamatel kergejõustiku-aladel oli konkurents Monakos nõrgem, kuigi seal startisid ka ameeriklased, korvpallis oli aga nõrgem konkurents Viinis. Tegelikult oli siiski kasulik meestele võimaldada tugevamat konkurentsi, kuigi seetõttu tuli ilma jääda nii mõnestki maailma-meistri tiitlist ja teistest auhindadest.

Monakos peetud üliõpilas-maailmamängud olid järjekorras kaheksanda, misjuures mängud ise võisid tagasi vaadata 15 aasta juubelile. Esimesed säärased mängud korraldati 1924. a. Varssavis ning edasi järgnesid 1927 Roomas, 1928 Pariisis, 1930 Darmstadtis, 1933 Torinos, 1935 Budapestis, 1937 uuesti Pariisis ning tänava kahes kohas korraga.

Oma suurimad võidud Monakos saavutas Eesti laskespordis. Võisteldi väikekalibri-püssist lamades asendis 50 m distantsilt 40 lasku. Individuaalselt saavutasid eestlased viis esikohta järjest: 1. ja maailma-meister Enn Poola 397 silma. 2. O. Lellep 395 s. 3. V. Tamleht 390 s. 4. A. Terase 389 s. 5. J. Sutt 389 s. Alles siis järgnesid teiste rahvuste laskurid. Endastmõistagi tuli Eesti maailmameistriks ka meeskonnalaskmises, milles meie kolmeliikmeline meeskond — O. Lellep, V. Tamleht ja A. Terase — laskis välja 1174 silma Prantsuse meeskonna 1141 silma ees. Eestlaste ülekaalukas võit äratas üldist imetlust.

Korvpallis rullus huvitav turniir nelja osavõtja vahel, kelleks olid Eesti, Läti, Prantsuse ja Brasiilia. Mängiti turniiri süsteemis. Kõik matšid lõppesid mõnepunktiliste korvide vahedega. Eesti võitis Läti 31:22, Prantsuse 22:21, kuid kaotas ootamatult 29:31 Brasiiliale, kes omakorda sai ainsa kaotuse Prantsuselt. Lõpptulemuseks oli, et ainsana oli kõik matšid kaotanud suurim pretendent maailmameistri kohale Läti, nimelt Brasiiliale 22:24, Prantsusele 17:21 ja Eestile 22:31, kuna ülejäänud kolmel konkurendil oli võrdselt kaks võitu ja üks kaotus. Kuna teist moodust võitja selgitamiseks ei leitud, siis võeti arvesse korvide suhe, mille järgi paremusjärjestuseks saadi: 1. Prantsuse, 2. Eesti, 3. Brasiilia.

Võrkpallis startisid Eesti, Läti ja Prantsuse. Esimesel matšil Eesti võitis suurelt Prantsuse 15:1 ja 15:2, kuna Läti sama vastase alistas vaevu 15:2,

Eesti maratonimeister — 18-aaslane B. Lont. Enne ja pärast jooksu käis ta arsiliku kontrolli all. Tervis leiti olevat korras, kuid maratonijooksu arstid talle siiski ei soovitanud.

13:15 ja 15:11. Üllatuseks Läti võitis ka Eesti — 15:3 ja 17:15. Seega järjestus: 1. Läti, 2. Eesti, 3. Prantsuse.

Viinis olid halbadeks üllatusteks meie akadeemiliste maailmameistrite A. Kreegi ja F. Issaku kaotused. Kuulitõukes G. Stöck suutis saada rea kaotuste eest Kreegile magusa revanši: ta tõukas 16.33 ja võitis Kreegi, kuigi viimane saavutas isikliku rekordi lähedaselt 16.26. F. Issak jäi ungarlase L. Varszeghi (67.37) ja sakslase Bergi (67.29) järel kolmandaks — 66.79. Võrdluseks märgime, et Monakos võitis kuulitõuke neeger B. Watson — 15.78 ja odaviske soomlane H. Vainio — 67.68. Tubli oli aga E. Äärmä, kes teivashüppes tuli 3.90-ga kolmandaks sakslase Glötzneri 4.10 ja rootslase Ljundbergi 3.90 järel. Kettaheitel jäi P. Määrits tagaplaanile.

Kahe aasta järel ka üks maratonijooks

Meistriks 18-aastane B. Lont

Pärast kaheaastast vaheaega on meil jälle nii kaugel jõutud, et korraldati Eesti meistrivõistlused maratonijooksus. 1937. ja 1938. a. oli vastav meistrikoht jäänud vakantseks jooksjate puudumisel. Kurioosne küll: oleme maratonis saavutanud isegi olümpiamedali, kuid J. Lossman on jäänudki meie ainsaks rahvusvahelise ulatusega pikamaajooksjaks. Järelepõlve pole talle tõusnud.

Tänavused maratonijooksu meistrivõistlused korraldati Rakveres sealse ÜENÜ korraldusel. Starti ilmus meie oludes peagu rekordarv jooksjaid — 7, kellest lõpetas kolm auhinnasaajat (muuseas: maratonijooksu kohta olid auhinnad liig väikese väärtusega). Eesti meistriks tuli 18-aastane B. Lont. Liig noor jooksja maratoniks, kuid siiski saavutas ta paremuselt Eesti kõigi aegade neljanda tulemuse — 3.06.40.4. Võitja on Harjumaa malevast ja jooksudes võistelnud alates 12. eluaastast. Rakveres jooksis ta viimased 17 km sokkides, olles ära võtnud jalgu pigistavad kingad. Teiseks tuli rakverlane O. Talvik-Treiman, kelle kohta koha peal väideti, et teda olevat jooksu vältel paar kilomeetrit autol edasi sõidutatud.

G. Stöck saavutas üliõpilasmängudel Viinis magusa revanši A. Kreegilt. Ta tuli akadeemilise maailmameistriks tagajärjega 16.35, kuna A. Kreeki tõukas 16.26.

Kuivõrd see jutt tõele vastab, pole E. Spordileht saanud kontrollida. Talviku aeg oli 3.19.07,4. Kolmandaks tuli A. Rägastik, ÜENÜTO, 3.34.04,7.

Eesti kõigi aegade edetabel maratonijooksus on praegu järgmine:

2.32.48,0	J. Lossman	1920
2.58.10,0	K. Laas	1928
3.00.22,0	A. Maasik	1934
3.06.40,4	B. Lont	1939
3.11.19,0	A. Koidu	1936
3.16.49,6	A. Jassikov	1934
3.19.07,4	O. Talvik	1939
3.20.12,0	H. Paal	1928
3.30.30,0	A. Kleinsepp	1936
3.32.26,0	P. Türk	1936
3.32.37,0	E. Reiman	1928
3.31.29,0	O. Tiidov	1936
3.34.04,7	A. Rägastik	1939
3.43.54,6	K. Laurson	1930

Millal meil hakatakse maratoni jooksma alla 3 tunni? Võiks pidada usutavaks, et seda suudaks E. Prööm, kui ta aga tahab ette võtta kõva treeningu.

Kahed meistrivõistlused kergejõustikus

Nii naiste kui ka teatejooksude meistrivõistlused andsid kumbki ühe rekordi

Kolmed kergejõustiku-meistrivõistlused korraga korraldas ÜENÜTO 19.—20. aug. staadionil — naistele, teatejooksudes ja kümnevõistluses. Huvi seda liiki meistrivõistluste vastu on meil häbematu väike. Osavõtjate arvu üle ei saanud küll palju nuriseda, seda rohkem aga vaatajaskonna vähesuse üle. Kas pole siiski süüdi oskusliku reklaami puudus?

Arvustavalt on üldmääritud meistrivõistlustel peatatud käesolevas numbris mujal. Siinkohal märgime, et nimetatud võistlused andsid kaks uut Eesti rekordi: 80 m tõkkejooksus naistele Ella Luukkis 15,1 ja teatejooksudes tuli rekord 4 × 1500 m-is Kalevilt (V. Reinvelt, A. Anier, E. Prööm ja E. Veetõusme) 16.41,4. Kummagi rekordi ei saa veel pidada hiilgavaks ka meie oludes. Sellal, kui maailma- ja eurooparekord naiste tõkkejooksus on kruvitud 11,3-le, on Eesti rekordina 15,1 väheütlevalt. Vabanduseks on vahest see, et tõkkejooks on meie naistele liig värske ala. Öieti on ta alles esimene Eesti rekord sel alal, sest eelmine, püstitatuna 1937. a. H. Reinola poolt, oli ainult rekordi norm. 4 × 1500 m teatejooksus oli iga mehe keskmine aeg 4.13,6, mis meiegi oludes on nõrk aeg. Üldiselt on pikkades teatejooksudes väga paljugi võimalusi rekordide parandamiseks, kui aga neid ette võetakse.

Naiste meistrivõistlused.

Seltsidest tuli üldvõitjaks ÜENÜTO, kes revanšeeris läinudaastase kaotuse ASK-le. Ta saavutas 83 punkti ASK 55 punkti ees, järgnesid Nõmme ÜENÜ 24 ja Pärnu Kalev 19 punktiga. Paremad tehnilised tulemused saavutati heidetes-visetes.

Tehnilised tulemused:
100 m: 1. Ilse Uus, ÜENÜTO, 13,6. 2. K. Aviste, ÜENÜTO, 13,7. 3. E. Raage, ÜENÜTO, 14,0.
200 m: 1. Ella Raage, ÜENÜTO, 29,0. 2. K. Aviste, ÜENÜTO, 3. E. Kallismaa, ÜENÜTO, 31,4.
80 m tõkkeid: 1. Ella Luukk, ASK, 15,1 (uus E. rek.). 2. A. Parmson, ASK, 15,2. 3. K. Aviste, ÜENÜTO, 15,5.
4 × 100 m: 1. ÜENÜTO 54,0. 2. Nõmme ÜENÜ 57,0. 3. ASK 58,5.
Kaugus: 1. Ella Luukk, ASK, 4,67. 2. J. Uus, ÜENÜTO, 4,55. 3. H. Hiiepuu, Nõmme ÜENÜ, 4,42.
Kõrgus: 1. Leida Hiiepuu, ÜENÜTO, 1,45. 2. M. Usin, ASK, 1,40. 3. A. Laanekõrb, ASK, 1,40.

Kuul: 1. Ann Silla k, ÜENÜTO, 10,91. 2. L. Tamm, Pärnu Kalev, 10,40. 3. M. Usin, ASK, 9,79.

Ketas: 1. Lehte Tamm, Pärnu Kalev, 37,12. 2. M. Usin, ASK, 32,82. 3. O. Brunn-Parts, ÜENÜTO, 32,49.

Oda: 1. Maria Pelt, Pärnu Kalev, 36,50. 2. H. Reinola, Nõmme ÜENÜ, 30,32. 3. B. Niggol, ASK, 30,04.

Teatejooksude meistrivõistlused.

Millegipärast polnud ASK saatnud ühtki meeskonda. See asjaolu kui ka Sakala enda tublidus võimaldasid Sakalal kokkuvõttes tulla Kalevi järgmiseks. Kalevil oli 31, Sakalal 21, ÜENÜTO-I 17 ja Nõmme ÜENÜ-I 2 punkti. Meistrivõistlusi jagasid Kalev ja Sakala pooleks.

Tehnilised tulemused:
4 × 100 m: 1. Kalev (K. Ivanov, J. Talmre, R. Sallo ja G. Vuht), 44,5. 2. Sakala 44,6. 3. ÜENÜTO, 44,6.
4 × 400 m: 1. Sakala (J. Kukku, E. Vill, V. Kalam ja H. Arvo) 3,27,2. 2. Kalev I 3,28,4. 3. Kalev II 3,38,0.
100 + 200 + 300 + 400 m: 1. Sakala (V. Kalam, K. Pikker, E. Vill ja H. Arvo) 2,01,8. 2. ÜENÜTO 2,02,6. 3. Kalev 2,03,4.
4 × 1500 m: 1. Kalev (V. Reinvelt, A. Anier, E. Prööm ja E. Veetõusme) 16,41,4 (uus E. rek.). 2. ÜENÜTO 16,47,6. 3. Sakala 18,46,0.

• Tänavu on harrastatud pikemates teatejooksudes Eesti rekordide uuendamist. Peale nende rekordide, mis parandati meistrivõistlustel on jalgpallivõistluste vaheaegadel ja teistel võimalikkudel puhkedel püstitatud veel järgmised rekordid: 3 × 1000 m Kalev (J. Eliste, E. Prööm, E. Veetõusme) 7,55,2 (end. ÜENÜTO nimel 8,01,2 — 1938), 5 × 1000 m (J. Eliste, E. Prööm, E. Veetõusme, V. Reinvelt ja A. Anier) 13,22,2 (end.: Kalev 13,32,6 — 1934), 1500 + 800 + 400 + 200 + 100 m Kalev (E. Prööm, E. Veetõusme, E. Nurk, J. Talmre ja G. Vuht) 7,32,4 (end.: ÜENÜTO 7,40,6 — 1936) ja 800 + 400 + 200 + 100 m Kalev (E. Veetõusme, E. Nurk, J. Talmre ja G. Vuht) 3,22,2. Viimast rekordi parandati tänavu teiskordselt. Enne tegi seda maakondadevahelistel meeskonnavõistlustel Sakala.

T. Õunap — kõigi aegade teine kümnevõistleja

Tuli Eesti meistriks 6179 punktiga

Kümnevõistluse meistrivõistlustel startis tänavu ainult neli osavõtjat, kellest E. Lilienthal katkestas kõrgushüppel. Ülekaalukalt tuli meistriks Toivo Õunap, kes parandas isikliku rekordi 301 punktiga ja tõusis Eesti kõigi aegade teiseks kümnevõistlejaks. Ta saavutas 6179 punkti, kusjuures ta üksikutulemused olid: 100 m — 11,9, kaugus — 6,02, kuul — 14,21, kõrgus — 1,70, 400 m — 54,6, 110 m — 16,8, ketas — 36,02, teivas — 3,20, oda — 53,71 ja 1500 m — 5,12,8. Teiseks tuli 5244 punktiga P. Toomla, kes eelmisel aastal oli saavutanud Märjamaal 5877 punkti, ja kolmandaks 5191 punktiga A. Jürisson, kes üllatas teivashüppes 3,65 ületamisega.

T. Õunap on üldse neljas eestlane, kes uue punktide tabeli alusel on saavutanud üle 6000 punkti. Seejuures ületas ta endise Eesti kõigi aegade teise tulemuse — E. Lilienthali 6178 p. — ainult ühe punkti võrra.

Eesti kõigi aegade viieks parimaks kümnevõistlejaks on järgmised:

6480	A. Kolmpere	1922
6179	T. Õunap	1939
6178	E. Lilienthal	1935
6094	E. Niitme	1933
5877	P. Toomla	1938

Üheks huvitavaks asjaoluks on see, et vanade punktide tabeli alusel oleks Eesti kõigi aegade teiseks kümnevõistlejaks edasi E. Niitme. Tal oleks 7070,94 punkti E. Lilienthali 7026,395 punkti ja T. Õunapi umbes samasuure punktide arvu vastu. Nii võrra erinevad on seega vana ja uus punktide tabel.

SLAZENGER'i tennispall

ON AINUKE, MIS IGAT MÄNGIJAT TÄIEL
MÄÄRAL RAHULDAB

SLAZENGER'i tennispall on oma kvaliteedilt
esikohal ja sellejuures mitte kallim kui teised
pallid

SLAZENGER'i reketid

on maailmakuulsad oma painduvuse, vastu-
pidavuse ja elegantsuse poolest. Maailma esi-
mängijad ei eelista asjata mängu Slazenger'i
reketitega

SLAZENGER'i tennispallid ja reketid on saada-
val igas suuremas spordikaupluses

EHITUSE A.-S.
BETON
TALLINN, PÄRNU MNT. 6-40
KÕNETRAAT 412-83

Teostab igasuguseid betoon-, raudbetoon- ja

hoonete ehitusi

Valmistab projekte ja eelarveid

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIV AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAM 428-83

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1939